

Møte tysdag den 5. desember 2006 kl. 19.20

President: Sigvald Oppbøen Hansen

Dagsorden (nr. 10):

1. Innstilling fra næringskomiteen om lov om endringer i lov 17. juni 1966 nr. 19 om forbud mot at utlendinger driver fiske m.v. i Norges territorialfarvann og i lov 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. (Innst. O. nr. 28 (2006-2007), jf. Ot.prp. nr. 98 (2005-2006))
2. Innstilling fra næringskomiteen om lov om endring i lov 17. juni 1966 nr. 19 om forbud mot at utlendinger driver fiske m.v. i Norges territorialfarvann (Innst. O. nr. 25 (2006-2007), jf. Ot.prp. nr. 99 (2005-2006))
3. Innstilling fra næringskomiteen om lov om målenheter, måling og normaltids (Innst. O. nr. 24 (2006-2007), jf. Ot.prp. nr. 81 (2005-2006))
4. Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om lov om endringer i ekteskapsloven og straffeprosessloven mv. (tiltak for å forhindre tvangsekteskap mv.) (Innst. O. nr. 18 (2006-2007), jf. Ot.prp. nr. 100 (2005-2006))
5. Referat

Sak nr. 1

Innstilling fra næringskomiteen om lov om endringer i lov 17. juni 1966 nr. 19 om forbud mot at utlendinger driver fiske m.v. i Norges territorialfarvann og i lov 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. (Innst. O. nr. 28 (2006-2007), jf. Ot.prp. nr. 98 (2005-2006))

Presidenten: Etter ønske frå næringskomiteen vil presidenten foreslå at taletida blir avgrensa til 5 minutt til kvar gruppe og 5 minutt til statsråden.

Vidare vil presidenten foreslå at det blir gitt høve til inntil tre replikkar med svar etter innlegg får medlemmer av Regjeringa.

Deretter foreslår presidenten at dei som måtte teikne seg på talarliste utover den fordelte taletida, får ei taletid på inntil 3 minutt.

–Det er vedteke.

Steinar Gullvåg (A) [19:21:11] (ordfører for saken): Formålet med de foreliggende lovendringene er å gi fiskerimyndighetene mulighet til å iverksette ytterligere tiltak mot ulovlig, urapportert og uregulert fiske.

Det omfattende ulovlige overfisket på bestander som Norge forvalter sammen med andre stater, er en trussel mot norske fiskerier, sysselsetting og bosetting langs store deler av kysten vår. Kampen mot ulovlig, urapportert og uregulert fiske må derfor føres på flere plan og med ulike tiltak. Jeg er svært tilfreds med at Regjeringen i denne proposisjonen fremmer et sett av forslag som gjør det mulig å gripe inn og sanksjonere mot fartøyer som deltar i ulovlig fiske.

Overfisket drives i stor grad utenfor norsk fiskerijurisdiksjon, med fartøy som ikke fører norsk flagg, og med fangster som landes utenfor Norge. 90 pst. av de bestandene som Norge beskatter, vandrer mellom norske og utenlandske eller internasjonale havområder.

Fiskeridirektoratet har anslått at overfisket på norsk-arktisk torsk i Barentshavet ligger på om lag 100 000–120 000 tonn hvert år. Det er en femtedel av totalkvoten og har en førstehåndsverdi på ca. 1,5 milliarder kr. Det er altså store verdier dette dreier seg om.

Med det forslaget som Regjeringen nå fremmer, oppretter vi regler for nasjonal havnestsstatkontroll som vil begrense andre lands fartøys muligheter til å drive ulovlig fiske. Eller retttere sagt: Risikoen ved å drive ulovlig fiske, og konsekvensene av det, blir langt alvorligere.

I proposisjonen foreslås det at myndighetene gis hjemmel til å nekte landing av fangst i Norge, med mindre skipets flaggstat kan gå god for at fangsten er tatt på lovlig vis. Samtidig kan det innføres forbud mot landing av fisk i norske havner fra utenlandske fartøyer som har tatt del i ulovlig fiske. Dette forslaget skal også kunne omfatte omlasting og forsynings- og støttetjenester til og fra slike fartøyer i norske havområder, eller med norsk fartøy. Endelig foreslås det at fartøy involvert i slik virksomhet kan nektes adgang til norsk indre farvann.

Det er viktig at det regelverket som nå etableres i Norge, gjøres kjent for andre fiskerinasjoner. De som har til hensikt å drive ulovlig fiske, dvs. potensielle kjøpere av fartøyer som er svartelistet, bør av rent allmennpreventive grunner vite om den risiko som de nå løper.

Fiskeridirektoratet vil opprette offentlig tilgjengelige lister over tiltak som er iverksatt mot aktuelle fartøyer, der det også går fram på hvilket grunnlag tiltakene er iverksatt. Av rettssikkerhetsmessige grunner må det stilles strenge krav til kvaliteten på svartelistene. Gjennom lovforskriftene må det også gis klare anvisninger for hvordan svartelistede skip kan komme seg bort fra svartelistene etter pålagt karanteneperiode.

Jeg er klar over at tiltakene mot overfiske kan få konsekvenser for øvrig næringsliv, eksempelvis verfts- og serviceindustrien nord i landet. De økonomiske konsekvensene av å fortsette som til nå, er imidlertid så alvorlige for alt næringsliv langs kysten at de langt overskygger ulempene ved å innføre disse tiltakene.

Jeg viser for øvrig til at det under høringen i Stortinget ble pekt på at det er et behov for ytterligere lovhjemler for å straffe norske skip som kjøper fisk som opplagt er ulovlig fisket. Jeg ber Regjeringen se nærmere på dette i forbindelse med arbeidet med ny havressurslov.

Idet jeg tilrår komiteens innstilling, viser jeg til at Fremskrittspartiet går imot lovproposisjonen. Jeg går ut fra at partiet vil begrunne dette selv.

Øyvind Korsberg (FrP) [19:25:48]: Overfiske er et internasjonalt problem, og man må ha internasjonale løsninger for å få bukt med overfisket. Det er heller ikke av ny dato, det har foregått i årevis i Barentshavet. Det har vært gjennomført, som det står i proposisjonen, en rekke tiltak. Felles for disse tiltakene er at de ikke har virket.

(Korsberg)

Jeg tror ikke man stopper overfisket i Barentshavet med paragrafer og ved å gi Regjeringen fullmakt til å utforme forskrifter. Jeg tror det blir som med annen kriminalitet: Skal man hindre kriminaliteten, må man faktisk være til stede der kriminaliteten begås. Man stopper ikke vold i gaten ved å utforme et nytt sett regelverk, man må faktisk være til stede. Dette gjelder også overfiske i Barentshavet. Det som bekymrer meg med det lovforslaget som legges fram i dag, er at man altså kan risikere at man ender opp med noen helt særnorske tiltak.

Jeg tror noe av det viktigste er å sørge for at flest mulig fartøy faktisk kommer til norske havner, og at man ikke gjør det motsatte, nemlig å hindre dem. Kommer de til norske havner, har man altså full adgang til å ha kontroll med hva slags last de har, og om lasten er lovlig tatt. Hvis man innfører dette lovverket som det tas til orde for her, vil man i realiteten kunne gjøre det stikk motsatte. For jeg er ganske usikker på om kontrollaktiviteten i andre land som har inngått avtale om overfiske, blir etterlevd like godt. Det tror jeg vi har sett en del eksempler på, og da ender man opp med at man hindrer fartøyer i å komme til norske havner, og de går til andre havner. I tillegg vil det ramme næringslivet, spesielt i Kirkenes, men også i andre deler av Nord-Norge. Og så kan man jo stille spørsmålet: Er det en del av nordområdestrategien til Regjeringen? Jeg må si at det forundrer meg mye. Skal man innføre et slikt regelverk, bør det jo være gjennomført i andre land før man gjør det i Norge. Jeg tror det viktigste grepet man kan gjøre for å hindre overfiske i Barentshavet, er å styrke Kystvakten, og Regjeringen har jo styrket den med hele 17 mill. kr i budsjettet. Det får man ikke mange seilingstimer eller -døgn ut av. Jeg tror det må en betydelig styrking til. Og jeg må jo vise til at man har akkurat nå nedstemt et forslag fra Fremskrittspartiet om å styrke Kystvakten med 110 mill. kr. Hadde man vedtatt det, kunne man ha vært mye mer til stede der ute hvor overfisket faktisk begås.

Når det gjelder rettssystemet i andre land, vil jeg bare vise til «Elektron»-saken og behandlingen i det russiske systemet. Da får man et innblikk i hvordan andre land ser på dette med overfiske.

Dette er en stor utfordring for norsk fiskerinæring, men løsningen er ikke å innføre helt spesielle regler for Norge. Som jeg sa innledningsvis, er dette et internasjonalt problem, og Island har nå tatt til orde for å starte opp igjen en torskekrig for å forsvare sine interesser. Jeg sier ikke at Norge bør gjøre det samme, men økt tilstedeværelse ute på sjøen er absolutt å anbefale. Ellers er jeg også litt forundret over at man skal ha et forbud som følger fartøyet. Jeg kan i mange sammenhenger se at det kan være fornuftig. Men det blir for meg ganske underlig at bare et fartøy har et mannskap som har begått en ulovlig handling, så er fartøyet svartelistet. Det hadde vært ganske merkelig hvis Kystvakten hadde kjøpt et slikt fartøy og ikke fikk komme inn i norske havner.

Men det viktigste ankepunktet vårt mot denne loven er altså at det er en rammelov, der Regjeringen skal gjennomføre loven ved forskrifter. En så viktig sak som dette bør forankres i lovvedtak i Stortinget, slik at Stortinget får

tatt del i den hele og brede debatten som jeg mener at denne saken hadde fortjent.

Til slutt vil jeg ta opp Fremskrittspartiets forslag i innstillingen.

Presidenten: Representanten Øyvind Korsberg har teke opp dei forslaga han refererte til.

Elisabeth Røbekk Nørve (H) [19:30:56]: Det ulovlige overfisket i våre nordlige farvann er en alvorlig trussel mot vår fiskerinæring og dermed også mot kystbefolkningens levekår. Overfisket har konsekvenser for næringslivet utover sjøve fiskerinæringen, spesielt for verfts- og serviceindustrien nord i landet. Det ulovlige fisket utøves i stor grad av fartøy som ikke fører norsk flagg, og som er utenfor norsk fiskerijurisdiksjon. Fangstene landes også utenfor Norge.

Norge har gjennom folkerettslige avtaler forpliktet seg til å arbeide for en bærekraftig forvaltning av våre marine ressurser. Høyre er tilfreds med at Regjeringa har sagt at den vil være pådriver for at andre stater skal etablere et regelverk tilsvarende det som nå innføres i Norge, og at det nå opprettes kontrollavtaler med andre land om gjensidig rapportering av landing av fisk fra tredjelandts fartøy. Norge har også inngått avtaler med våre viktigste samarbeidsland på fiskerisektoren om gjensidig satellittsporing.

Det omfattende ulovlige overfisket på bestander som Norge forvalter i fellesskap med andre stater, utgjør i dag en betydelig utfordring i arbeidet med å oppnå en ansvarlig forvaltning av ressursene, noe som har konsekvenser for både fiskeribestanden, fiskeflåten og fiskeindustrien i Norge.

Både Norge og Russland erkjenner i dag at det eksisterer et betydelig urapportert uttak av torsk i Barentshavet. De to nasjonene har som et felles prioritert mål å bruke alle mulige virkemidler for å avdekke og forhindre disse ulovlighetene.

Ifølge udatert brev fra Fiskeri- og kystdepartementet har Fiskeridirektoratet registrert at ca. 2 800 tonn omlastet torsk og ca. 800 tonn omlastet hyse er landet i Norge i 2005. Fiskeridirektoratet har også utarbeidet en liste over russiske fiskefartøy som har omlastet til bekvemmelighetsflaggende fraktefartøy. Fiskefartøyene på denne listen har etter direktoratets beregninger landet 3 794 tonn torsk i Norge i 2005 og 613 tonn hyse. Totalt sett dreier dette seg om en begrenset del av det kvantum fisk som landes i Norge fra russiske fartøy.

Høyre forstår at Fremskrittspartiet er skeptisk til å gi Regjeringa en generell fullmaktslov, men vi mener allikevel at det på grunn av sakens alvorlighet må igangsettes spesielle virkemidler for å få bukt med overfisket, som skader norsk fiskerinæring.

I Fiskeribladet torsdag 30. november stod det å lese at Fremskrittspartiet ikke vil «forby svarteliste-anløp». De er ikke villige til å ofre næringsinteressene i bl.a. Kirkenes, der salg av tjenester til russiske fiskefartøy har blitt et stort marked for mange bedrifter. Betyr det at Fremskrittspartiet, som svært gjerne vil være lov-og-ordenpartiet, mener at de som driver omfattende ulovlig pirat-

fiske, skal fredes fordi noen få næringsdrivende langs kysten kan tape på at disse lovbruterne blir tatt?

For å bevare og styrke det viktige næringsgrunnlaget langs kysten vår i framtida må norsk fiskeripolitikk utøves på en måte som trygger en langsiktig og bærekraftig forvaltning av havressursene.

Høyre er derfor fornøyd med at forslaget legger opp til at det skal ilegges forbud mot landing, omlasting eller bearbeiding av fisk i norsk havn, levert av fartøy som har tatt del i eller bidratt til fiske som er vesentlig i strid med et ønsket beskatnings- eller fiskerimønster, eller som vesentlig er i strid med fiskeregler som er avtalt med fremmed stat. Høyre mener det er viktig å være konsekvent for å komme overfisket og tjuvfisket til livs. Fartøy som er ilagt landingsforbud, bør derfor, som foreslått, også nektes andre tjenester i norsk havn, som lastning og lossing av all last, bunkring og andre havnetjenester.

Høyre støtter innstillingen slik den foreligger.

Ingebrigt S. Sørfohn (KrF) [19:35:37]: Ei berekraftig utnyttning av fiskeressursane er sjølve berebjelken i norsk fiskeripolitikk og eit nødvendig vilkår for levedyktige fiskeriavhengige lokalsamfunn langs kysten. Kampen mot skurkane i fiskeria må derfor ha ein høg prioritet på den politiske agendaen. Me må sikra oss at me har effektive verkemiddel både nasjonalt og internasjonalt, for å sørgja for at lausgiengarar ikkje truar den berekraftige forvaltninga gjennom sitt overfiske.

Marknadsverdien av ulovleg, urapportert og uregulert fiske er rekna til 1,5 milliardar kr. Det er ein betydeleg trussel mot bestanden av bl.a. norsk arktisk torsk. Men det er òg ein trussel mot – og det gjeld dei aller fleste – aktørane i fiskeria som held seg lojalt til lovar og reglar. Det er derfor – og det er me i Kristeleg Folkeparti glade for – brei einigheit om og tilslutning til dei forslaga som er fremja i denne proposisjonen.

Vedtaka i dag gjev heimel til å sikra tiltak, men det er jo ikkje ein automatikk i at dette skjer. Med det omfanget som er av ulovleg, urapportert og uregulert fiske, forventar me i Kristeleg Folkeparti at departementet følgjer nøye med og set i verk nødvendige tiltak dersom dagens situasjon fortset. Det må òg drivast eit aktivt informasjonsarbeid når det gjeld desse tiltaka, slik at ikkje uskuldig tredjemann vert uforvarande ramma av restriksjonar på enkeltfartøy.

Samtidig må arbeidet i internasjonale fora fortsetja – spesielt tenkjer me på Den nordaust-atlantiske fiskerikommisjonen – for på den måten å sikra effektiv internasjonal merksemd og sanksjonar mot ulovleg fiske. For det er berre gjennom eit effektivt internasjonalt samarbeid me er sikra suksess.

Noreg har eit hovudansvar for å sørgja for at det heile tida er stor merksemd og fokusering på arbeidet for å bevare ein berekraftig bestand av ulike fiskeartar, og me vil spesielt nemna tiltak for å ta vare på bestanden av norsk-arktisk torsk.

Lars Peder Brekk (Sp) [19:38:36] (komiteens leder): Denne saken er et ledd i oppfølgingen av Regjeringens intensjoner i Soria Moria-erklæringen, der det slås

fast at en skal gjøre en aktiv innsats for å hindre overfiske og uregulert fiske. Ikke minst sett i relasjon til Fremskrittspartiets begrunnelse for å gå imot lovforslaget vil jeg bare understreke at dette lovforslaget følger opp internasjonale anbefalinger om tiltak i havn. Særlig skal forslaget bidra til å hindre at utenlandske fiskefartøy kan kombinere lovlig virksomhet i norske områder med illegalt fiske i internasjonalt farvann.

Det er viktig å understreke at Norge ikke kan vinne kampen mot ulovlig, grenseoverskridende fiske alene. Norge må benytte enhver korsvei til å være en pådriver for at også andre stater skal ta i bruk slike tiltak. Det har Regjeringen også gjort, gjennom at den har fått gjennomslag i Den nordøst-atlantiske fiskerikommisjon for tilsvarende regler. En har også i 2006 fått gjennomslag i FN for at statene skal arbeide for bindende avtaler om havnestatskontroll. Og situasjonen er akutt. Vi har behov for å få kontroll med fisket i Barentshavet. Overfisket har, som nevnt tidligere i dag, konsekvenser for enhver norsk fisker, for enhver fiskebåt og de økonomiske ressursene de har til rådighet. Derfor er det viktig at vi fatter vedtak nå og går i front, for på det viset å bidra til at det internasjonale samfunnet også skal følge etter og gjennomføre tilsvarende tiltak.

Når det gjelder Den nordøst-atlantiske fiskerikommisjon, ble det allerede i 2004 fremmet forslag om en slik havnestatskontroll. Det ble vedtatt i årsmøtet i november og skal tre i kraft i mai 2007. Forslaget innebærer at fangst skal kunne nektes landet dersom flaggstaten ikke kan verifisere at fangsten er tatt som ledd i fiskeaktiviteter som ikke er i strid med ønsket beskatnings- eller fiskemønster. Fisket kan heller ikke være i strid med reglene om fiskeaktiviteter som er avtalt med en fremmed stat. Samtidig skal det kunne innføres forbud mot landing av fisk fra utenlandsk fartøy som har tatt del i slikt fiske. Det er også, som nevnt, og som diskuteres spesielt her i salen, foreslått endringer med hensyn til forbud mot omlasting og forsynings- og støttetjenester til og fra slike fartøy både i norsk havn og utenfor norsk havn gjennom tilbud fra fartøy.

Det som er viktig her, er at reglene skal gjelde alle utenlandske fartøy og for all fisk i området som kontrolleres av Den nordøst-atlantiske fiskerikommisjon. Det betyr altså at vi skal kunne kontrollere russiske fartøy som lander torsk i EU, men også kontrollere norske fartøy som leverer i utlandet. Så det er gjensidig like regler, noe som er særdeles viktig.

Jeg har lyst til å understreke at dette forslaget er et særdeles viktig steg i den internasjonale innsatsen for ressurskontroll for å sikre et bærekraftig fiske. Da er det, som flere har påpekt, særdeles overraskende at Fremskrittspartiet går imot disse forslagene, med den begrunnelsen at det ikke er ledd i et internasjonalt samarbeid for å få det til. For det er akkurat det jeg har prøvd å påpeke i innlegget mitt, at det er det internasjonale samarbeidet som er grunnlaget for at Norge nå kan innføre de reglene. Og det at en ønsker, som påpekt av Fremskrittspartiet, at en skal ha et slags fristed i norske havner, synes jeg på sett og vis blir en slags – hvis jeg tør å bruke begrepet – dobbeltmoral. Og Fremskrittspartiet er de fremste til å kritisere Re-

gjeringsen og Regjeringens innsats for å få kontroll med overfisket, og så skal de samtidig ikke være med på å ta i bruk de tiltak som det er nødvendig å gjennomføre for å få kontroll med det samme ulovlige fisket. Det henger ikke på greip, og det synes jeg bør gjennomtenkes av dem som er motstandere av lovverket.

Så har jeg lyst til å spørre: Hva er det Fremskrittspartiet egentlig mener med sin politikk? Hva slags internasjonalt lovverk skal man avvente før de går inn for disse tiltakene?

Statsråd Dag Terje Andersen [19:43:37]: Ulovlig, urapportert og uregulert fiske er et globalt problem som har fått stadig større internasjonal oppmerksomhet i løpet av de siste årene. Fra norsk ståsted er et slikt fiske et særlig stort problem i Barentshavet, der torskestammen har blitt vesentlig overfisket. Regjeringen har lagt ned et betydelig arbeid for å redusere det urapporterte og uregulerte fisket, og vil fortsette å prioritere det viktige arbeidet, også gjennom lovforslag som det vi behandler nå. Lovforslaget følger opp internasjonale anbefalinger om tiltak i havn. Utenlandske fartøy som tar del i slikt fiske, skal kunne nektes bruk av norske havner eller norske støttetjenester. Norge skal kunne bidra til å jage fartøy som tar del i ulovlig fiske, fra havn til havn.

Forslagene som fremmes i Ot.prp. nr. 98 for 2005-2006, er ikke ment å være uttømmende for alle aktuelle hjemler mot UUU-fiske. En bredere behandling av kontrollhjemlene vil bli foretatt i forbindelse med arbeidet med en ny havressurslov. Regjeringen anser imidlertid at innføring av bestemmelser som foreslått ikke kan utsettes til behandling av en slik ny havressurslov.

Jeg registrerer at Fremskrittspartiet i innstillingen fra næringskomiteen ikke slutter seg til komiteflertallets syn på behovet for strengere norske kontrollregler til lands. Medlemmene fra Fremskrittspartiet synes mest opptatt av at de verftene som i dag forsyner UUU-fartøy med støtte-tjenester, etter forslaget kan miste muligheten til å tjene på å yte slike støttetjenester også i fremtiden. Da lurte jeg på om Fremskrittspartiet mener at hensynet til verftenes kortsiktige inntekter fra de relativt sett få fartøyene som driver UUU-fiske, skal gå foran ønsket om å innføre nødvendige tiltak mot overfiske i Barentshavet. Mener de at Norge ikke skal være pådriver for strengere nasjonale regler på området, men bare slutte seg til minimumsløsninger som det måtte bli enighet om internasjonalt?

Fremskrittspartiet ber også om mer kontroll, og antyder at 15 pst. stikkprøvekontroll av landinger, som reglene til NEAFC, Den nordøst-atlantiske fiskerikommisjon, legger opp til, er for lite. Samtidig foreslår Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett for 2007 å kutte betydelig i Fiskeridirektoratets driftsbudsjett. Der foreslår de et kutt på 12 mill. kr, og når det gjelder Kontrollavgift fiskeflåten, foreslår Fremskrittspartiet å avvikle hele avgiften på over 21 mill. kr. Det vil ramme direktoratets kontrollvirksomhet på land og i havn, fangstdagbokkontroll, bokettersyn i bedriftene, satellittsporing og en rekke andre kontrollaktiviteter og tiltak som er avgjørende i tillegg til Kystvaktens fiskerikontroll til havs. Det vil føre til

langt dårligere ressurskontroll. For å få effektiv kontroll må det kontrolleres i alle ledd. Regjeringen har fulgt opp med å foreslå økte bevilgninger til Fiskeridirektoratets kontrollarbeid.

Til de konkrete forslag: Fremskrittspartiet foreslår at «Stortinget ber Regjeringen arbeide for et internasjonalt regelverk som forhindrer ildandføring av ulovlige fiskefangster». Det er vi enig i, og det har Regjeringen for lengst gjort, både gjennom FAO, som har utviklet en internasjonal handlingsplan for havnestatskontroll, med Norge som pådriver og med norske fageksperter som premisgivere. Det nylig fattede vedtaket i Den nordøst-atlantiske fiskerikommisjon er nevnt av flere, og kan nevnes igjen. I FNs evalueringskonferanse om fiske på åpne hav i juni 2006 fikk et norsk forslag om global FN-avtale om havnestatskontroll bred støtte. Norge spiller en sentral, aktiv rolle i arbeidet med å utarbeide en slik avtale i FAO.

Så blir det foreslått at «Stortinget ber Regjeringen styrke kontrollen til havs for å forhindre overfiske». Vi foreslår også styrkede tiltak til havs. Vi har foreslått økte ressurser til Kystvakten både for årets budsjett og for neste års budsjett. Men jeg vil der presisere at forslaget om økte rammer til Kystvakten konstitusjonelt ligger under forsvarsministeren.

Men det lovforslaget som diskuteres nå, tar nettopp sikte på å dekke opp for overfisket som foregår i havområder der Norge innen rammen av internasjonale konvensjoner som Norge er bundet av, ikke kan gjøre norsk rett og norsk kontroll gjeldende overfor utenlandske fartøy til havs. Fremskrittspartiets forslag om økninger til Kystvakten samtidig som en ønsker å kutte i Fiskeridirektoratets midler, viser at det ikke er helt sammenheng mellom forslagene når det gjelder tiltak til havs og tiltak i havnene og den landbasert kontroll.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Øyvind Korsberg (FrP) [19:48:54]: Jeg må først minne statsråden om at han er statsråd nå, ikke partipolitiker og stortingsrepresentant fra Arbeiderpartiet, og kanskje derfor bør konsentrere seg mer i sine innlegg om å forklare saken og loven, istedenfor å angripe Fremskrittspartiet. Men det får nå så være.

Jeg må bare minne om at det faktisk står i proposisjonen at det er gjennomført mange tiltak når det gjelder å få ned overfisket. Men felles for alle tiltakene som er iverksatt, er at de ikke har virket. Det står svart på hvitt i proposisjonen. Jeg er litt forundret over at man ikke kan vente til man behandler havressursloven før man går inn på konkrete lovforslag.

Slik vi vurderer problemet, er det rett og slett slik at man gjerne kan innføre en rekke lover og paragrafer, men så lenge det ikke etterleves av andre land, kommer man ikke lenger. Bare ta «Elektron»-saken. Mener statsråden at russisk lovverk er likt det norske med hensyn til overfiske? Da tenker jeg spesielt på «Elektron»-saken.

Statsråd Dag Terje Andersen [19:50:02]: Nei, jeg skal ikke påstå at russisk lovverk er likt det norske.

Jeg prøver å følge Fremskrittspartiets alternativ i denne saken. Jeg må nok innrømme at det er politisk forskjell på partiene våre, og beklager hvis det er ubekvemt. Jeg mener det samme partipolitisk nå som da jeg var stortingsrepresentant, så det burde ikke være noe stort problem.

Men det vil være slik at hvis vi ikke gir denne muligheten til å kontrollere – for her er det snakk om å kontrollere båter som fisker irregulært i internasjonale farvann, selv om de kan fiske lovlig i norske farvann; det er der kontrollen kommer inn i bildet – kan vi med Fremskrittspartiets standpunkt havne i en situasjon der båter som er uønsket i Russland, kan finne sin frihavn i Norge. Det synes jeg ville være en veldig uheldig situasjon.

Dette lovforslaget er ment å skulle bygge opp under den store jobben som den egentlige fiskeriministeren har gjort, også for å få styrket og få på plass internasjonale avtaler. Men de skal håndheves nasjonalt, og dette er et bidrag i den retning.

Presidenten: Ingen flere har bedt om ordet til replikk.

Ivar Kristiansen (H) [19:51:33]: Egentlig kunne faktisk både direktoratet og departementet ha gått enda lenger i skarpe forslag til tiltak.

Når jeg ber om ordet i denne saken, er det for å kommentere den svært merkelige tilnærming Fremskrittspartiet har til denne saken. Man kan ikke se bort fra at både det som er oppnådd nå i Den nordøst-atlantiske fiskerikommisjon, og summen av alle andre tiltak, på mange måter har gjort at en får disse spørsmålene fram i lyset. Det er ute i det internasjonale marked vi må få mer oppmerksomhet rundt disse spørsmålene.

Vi snakker faktisk om noe av den største økonomiske kriminaliteten i Europa. Vi snakker om en ressurskriminalitet som er noe av det verste vi ser på den nordlige halvkule. At man har gjort det like ille i Østersjøen, Nordsjøen, Skagerrak og Kattegat, ser tydeligvis ikke ut til å ha gjort noe inntrykk på Fremskrittspartiet. Fremskrittspartiet synes å ha en tilnærming til disse spørsmålene i retning av at fordi andre handler tjuvegods, kan gjerne vi også gjøre det, av hensyn til oss selv. Hva i all verden slags tilnærming er dette til et spørsmål og en sak av denne alvorlighetsgrad?

Fremskrittspartiet har en tilnærming der de sier at internasjonale spørsmål og problemer må løses internasjonalt. Ja, selvfølgelig skal og må de løses internasjonalt, når vi vet at fisken deler vi med andre land, og vi skal selge den norske produksjonen internasjonalt. Hvem er det som har mest å tjene på at vi rydder opp i disse forholdene? Det er nettopp Norge. Norge er den største taperen ved at vi har et system gående hvor ikke alle som deltar i det russiske fisket, er kriminelle, men det vil være et stort fremskritt for Norge om vi bidrar til at kriminelle russere blir tatt. Derfor burde alle som deltar i denne aktiviteten, og spesielt fra russisk side, vært offentliggjort. Vi har et hundretalls fartøyer som det kanskje burde vært satt spotlight på, slik at alle hadde visst når kriminelle kom med landinger, enten det var i Norge eller i et annet land. Der-

for er det viktig at Norge ikke taper ansikt, at vi ikke deltar i den internasjonale debatten i en slags forlegenhet. Det er Norge som har mest å tjene på å kle på seg den ledertrøya vi må ha i disse spørsmålene, hvis vi skal oppnå resultater. Da kan vi ikke ha den tilnærming til disse spørsmålene at fordi de andre landene handler med tjuvfisk – sikkert med en slags mørk, sort fortjeneste – så kan også vi gjøre det. Det er ingen andre som har mer å tape på det enn nettopp Norge.

Steinar Gullvåg (A) [19:54:58]: Det er ganske uforståelig at Fremskrittspartiet faktisk går mot straffetiltak mot fartøyer som driver ulovlig fiske. Fremskrittspartiet ynder ellers å framstå som det partiet som oftest klager over manglende tiltak mot svartfiske. Nå vil de altså ikke sette i verk det de kaller for «ensidige tiltak», når Regjeringen nettopp gjør det Fremskrittspartiet ber om, nemlig å følge opp det som er nedfelt i internasjonale avtaler og reguleringer. Alternativet ville selvsagt være at de tiltak som loven nå hjemler, i så fall ikke ville bli iverksatt. Så bruker partiet ren formaljustis for å begrunne sin motstand mot selve loven. Jeg må si at denne formen for dobbelt politisk bokholderi ikke står til troende.

Fremskrittspartiet forneker seg jo sjelden. Jeg har derfor en mistanke om at den egentlige grunnen til at Fremskrittspartiet går mot lovforslaget, er at det kan komme til å ramme næringsinteresser i Kirkenes-området. Følgelig er det jo bare naturlig at representanten Korsberg nå ønsker svartfiskerne velkommen til norske havner, for service og for støttefunksjoner – heller det enn at de skulle bli henvist til utlandet. Denne formen for politisk dobbeltmoral er Fremskrittspartiet temmelig alene om, heldigvis.

Øyvind Korsberg (FrP) [19:57:24]: Jeg må bare få lov til å vise til innstillingen, der vi gjør det helt klart at vi ønsker å gjøre det som er mulig for å stanse overfisket, og at lovtiltaket bør forankres i konkrete lovforslag. Det er derfor vi går imot denne loven, som er en rammelov.

Jeg kan for så vidt på mange måter skjønne Høyres kritikk, for Høyre viderefører bare det de gjorde da de satt i regjering, nemlig ingenting, for å stoppe overfisket. Det er sikkert veldig behagelig for Høyre bare å lene seg tilbake og overlate dette til Regjeringen. Det hadde man gode rutiner for i den tiden man satt i regjering. Det er flott at Høyre ønsker å videreføre det. Det ønsker ikke vi, vi ønsker faktisk å være aktive og fremme forslag og komme med konkrete tiltak når det gjelder å stanse overfisket, fordi det er noe av det viktigste som er. Men å stole på Regjeringen i denne situasjonen, det gjør vi ikke.

Vi har gitt Regjeringen skryt tidligere når de har jobbet med avtaler internasjonalt. Sist gang jeg var oppe på Stortingets talerstol og gjorde det, var da vi hadde trontaledebatten. Da gav jeg Regjeringen skryt fordi de hadde fått i stand en del avtaler. Men det viktigste med en avtale er at avtalen blir etterlevd. Har man en avtale og den ikke blir etterlevd, hjelper det ikke så veldig mye, hvor god den avtalen enn er.

Når det gjelder næringslivet i Kirkenes, er vi selvsagt bekymret for det. Jeg synes det er trist at det kommer re-

presentanter opp på denne talerstolen og forteller at de ikke er bekymret for næringslivet i Kirkenes. Men det er ikke argumentasjonen for at vi går imot denne lovendringen. Man skal være klar over at det ikke er samtlige russiske fartøy som fisker ulovlig. Mange av dem fisker helt lovlig, og går til norske havner. Men hvordan viljen blir til å gå til norske havner med disse fartøyene, når man risikerer at norske myndigheter innfører et regelverk som er så strengt at alle nærmest blir mistenkt når de kommer hit, er faktisk noe som er med på å bekymre meg. Men jeg skal absolutt være med og debattere overfisket i alle andre sammenhenger, og da håper jeg at vi faktisk har konkrete lovendringsforslag. Jeg tror det viktigste i framtiden vil være å styrke Kystvakten og styrke det internasjonale samarbeidet med Russland. Stoltenberg tok i den nordområdestrategien han presenterte i Tromsø, til orde for en styrket dialog med Russland. Det håper jeg man får til også når det gjelder overfisket i framtiden.

Lars Peder Brekk (Sp) [20:00:46]: Fremskrittspartiet bruker som sitt nærmest eneste argument at tiltakene mot overfisket ikke har gitt resultat.

Da har jeg lyst til å gå inn på akkurat den argumentasjonen. Jeg vil påstå at det ikke er riktig å hevde at gjeldende tiltak ikke har hatt effekt, selv om overfisket har ligget på et ganske konstant nivå. Det er stor sannsynlighet for at overfisket hadde vært større hvis ikke de tiltakene hadde blitt iverksatt.

Det som er poenget, er at forhold som fiskens tilgjengelighet og bestandsstørrelse virker inn på nivået av overfisket, slik at overfisketallene for et enkelt år vil uansett kunne gi en indikasjon på om tiltakene er effektive. Det burde være ganske klart for oss alle. Men det vi vet, og som har skjedd, er at det er en rekke enkelttilfeller der fartøy som står på Den nordøstatlantiske kommisjons B-liste over fartøy fra andre land som har deltatt i ulovlig fiske, er tatt ut av fisket og ligger ved kai. Det er en konsekvens av de tiltakene. Iallfall ligger de midlertidig ved kai. Det er fartøy som mer eller mindre kontinuerlig engasjerer seg i ulovlige aktiviteter.

Samtidig har det kommet mange henvendelser fra eiere av fartøy som prøver å komme ut av denne svartelista. De har flagget om til russisk flagg, eller de har foretatt direkte henvendelser til den samme kommisjonen, uten at det så langt har ført til at fartøyene er fjernet fra listene. Det er sannsynlig at markedsprisen på disse fartøyene har sunket, og at eierne av slike fartøy som driver ulovlig fiske, har lidd tap på grunn av de tiltakene som er innført. Så det å hevde at dette ikke har hatt en effekt, er antakelig en grov underdrivelse, hvis jeg skal få bruke det begrepet.

Men jeg har også lyst til å si at de tiltakene som foreslås her, er bare en del av en kjede med kontrolltiltak. Havnekontroll er en del av vårt internasjonale kontrollsamarbeid. Man må også se på de tiltakene som gjennomføres i samarbeid med Russland, hvis man skal se på hele kjeden. Her er det viktig å påpeke at det er vedtatt en rekke tiltak med fokus på omlasting til havs, rapporteringsplikt ved omlasting og landing, satellittsporing, forbud mot omlasting til mottaksfartøy som fører bekvemmelig-

hetsflagg, kontrollordning som gjennomføres, utveksling av informasjon mv.

Mitt poeng er at det å bruke som argument for å gå imot ordningen, at den ikke har hatt effekt, er å bruke en argumentasjon som er feil. Tiltakene har hatt effekt, men en må se på utviklingen over tid før en kan få den endelige konklusjonen på det.

Aud Herbjørg Kvalvik (SV) [20:04:04]: Jeg hadde ikke tenkt å ta ordet i denne debatten. Jeg synes Lars Peder Brekk, Høyre og statsråden, selvfølgelig, har redegjort for denne saken på en forbillig måte. Jeg er helt enig i det statsråden har sagt i sakens anledning.

Men jeg må jo bare si at jeg blir litt fristet når jeg hører det Fremskrittspartiets Korsberg sier. Når han sier at han er enig i at overfisket er et stort internasjonalt problem som krever internasjonale løsninger, og sier at hvis man skal hindre kriminalitet i forhold til fisket, må man være til stede der det foregår, blir det litt merkelig for meg at de ikke velger å være med på denne løsningen som Regjeringen har kommet opp med. De sier at særnorske tiltak ikke vil være noe særlig bra. Nei, jeg vet at det er vanskelig og krevende å være bjelleku og gå først inn i nytt terreng. Men jeg mener at vi må tørre det i denne sammenheng. Man kan ikke la være å godta gode tiltak fordi de ikke er perfekte. På jakt etter det optimale er det mulig å ta ett skritt av gangen.

Jeg tror at det som ligger her i dag, er konstruktivt. Det vil bringe oss nærmere målet, nemlig å unngå at vi får stadig mer ulovlig overfiske, og at vi får en utarming av ressursene, som både vil være en trussel mot fisken og for samfunnet langs kysten.

Tord Lien (FrP) [20:05:57]: Det er med en viss grad av overraskelse jeg konstaterer at Høyre med stor velvilje i dag går inn for å vedta en rammelov som vil gi Regjeringen svært utvidet forskriftsrett. Mange talere har vært inne på at et internasjonalt regelverk må ligge til grunn. Det må ligge til grunn for veldig mye av den aktiviteten som Norge har og ønsker å ha, både økonomisk og på andre måter i nordområdene.

Vi har i dag en diskusjon om Svalbardsonen, hvor Spania og Russland helt klart har meninger, og vi har en diskusjon om Barentshavet og sokkelen nordover under isen, hvor også Spania og Russland helt klart vil ha en mening. Jeg tror vi må spørre oss selv om ikke disse statene vil oppleve det som en mangel på samarbeid og samarbeidsvilje fra norske myndigheter, hvis man vedtar en lov som så ensidig vil stille krav – riktignok rettmessige krav – men uten å ha en dialog med Russland og Spania om dette. Jeg tror ikke det er klokt.

Jeg konstaterer at det er tilstedeværelse i Barentshavet som er viktig. Det handler om avelingshelikopter til Kystvakten. Det handler om at Kystvakten faktisk må være på havet, og det handler om at vi må ha fly for å overvåke norske og internasjonale havområder. Jeg skjønner ikke helt hvordan dette henger i hop med bl.a. SVs forslag om å kjøpe tog i stedet for å kjøpe fly til overvåkingen. Jeg tror ikke – det har vært nevnt tidligere fra den-

ne talerstolen – at det går an å overvåke Barentshavet ved hjelp av tog. Det er i så fall den første regjeringen som noensinne har fått til det.

Vi står fast på våre forslag.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 1.

(Votering, sjå side 224)

S a k n r . 2

Innstilling fra næringskomiteen om lov om endring i lov 17. juni 1966 nr. 19 om forbud mot at utlendinger driver fiske m.v. i Norges territorialfarvann (Innst. O. nr. 25 (2006-2007), jf. Ot.prp. nr. 99 (2005-2006))

Presidenten: Etter ønske frå næringskomiteen vil presidenten foreslå at taletida blir avgrensa til 5 minutt til kvar gruppe og 5 minutt til statsråden.

Vidare vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil tre replikkar med svar etter innlegg frå medlemmer av Regjeringa.

Deretter foreslår presidenten at dei som måtte teikne seg på talarlista utover den fordelte taletida, får ei taletid på inntil 3 minutt.

– Det er å sjå på som vedteke.

Steinar Gullvåg (A) [20:09:05] (ordfører for saken): Hensikten med dette lovforslaget er å fjerne usikkerheten i forhold til EØS-avtalens bestemmelser om fri bevegelighet for arbeidstakere og tjenester, som det heter i departemental terminologi. I klart språk betyr det at et nasjonalitetskrav erstattes med et bostedskrav i fiskeriforbudsloven.

Loven krever at minst halvparten av mannskapet eller lottfiskerne og føreren eller høvedsmannen på norske fiskebåter enten skal være norske statsborgere eller være bosatt i Norge. Slik er det altså i dag. Lovendringsforslaget medfører at kravet til bosted blir opprettholdt og definert som krav om bosted i kystkommune eller nabokommune til kystkommune for fartøyfører og minst halvparten av mannskapet.

Departementet har foreslått en dispensasjonsadgang for fartøyfører. Hele komiteen har etter anbefaling fra fiskeriministeren gått inn for å utvide dispensasjonsadgangen for fartøyfører til å gjelde fartøyførere fra EØS-området, Færøyene og Grønland. Dette fanger opp tilfeller der det er vanskelig å rekruttere kvalifisert fartøyfører i Norge.

Bakgrunnen for lovendringen er at den norskregistrerte bomtråleren «Kvitsjøen» i år 2000 fisket utenfor territorialfarvannet med nederlandsk kaptein og mannskap som ikke oppfylte bostedskravet. Det norske rederiet ble bøtelagt, men gikk til sak for norske domstoler med påstand om at fiskeriforbudsloven strider mot EØS-avtalens regler om fri bevegelighet for arbeidstakere. Saksøker fikk medhold i byretten, men staten anket, og Agder lagmannsrett satte byrettens dom til side. Rederen klaget saken inn for EFTAs overvåkningsorgan, ESA. ESA har i en grunnlagt

uttalelse av 2. april 2004 konkludert med at det norske nasjonalitets- og bostedskravet strider mot EØS-avtalens artikkel 28 om fri bevegelighet for arbeidstakere og artiklene 1 og 4 i rådsdirektiv EØF/1612/68.

Jeg skal ikke her og nå gå inn i en omtale og vurdering av EU-retten. Jeg konstaterer kort at vi nå får et lovverk som aksepteres av EØS.

Departementet foreslår for øvrig at endringen i fiskeriforbudsloven skal gjelde fra 1. januar 2007, og komiteen bifaller dette.

G u n n O l s e n hadde her overtatt presidentplassen.

Øyvind Korsberg (FrP) [20:12:35]: Jeg skal ikke holde noe langt innlegg, men jeg vil bare peke på at her har man hatt et lovforslag til behandling i komiteen, et lovforslag vi har fått fra Regjeringen.

Det har medført at komiteen, under komiteearbeidet, har sørget for at dette lovforslaget har blitt bedre. Det viser, ikke minst med tanke på forrige sak, at det er viktig at man i Stortinget får anledning til å behandle konkrete lovforslag for å gjøre dem bedre – noe vi har gjort i denne saken.

Elisabeth Røbekk Nørve (H) [20:13:24]: Høyre er tilfreds med at Regjeringa nå oppdaterer gjeldende lovverk i forhold til EØS-avtalen og dermed fjerner usikkerheten i forhold til om Norge oppfyller sine forpliktelser som følge av EØS-avtalen med tanke på regelverket om fri bevegelighet for arbeidstakere og tjenester.

Endringsforslaget innebærer at det ikke lenger skal stilles nasjonalitetskrav til de som skal være mannskap på norske fiskefartøy. Derimot opprettholdes kravet om bosted i Norge, og at minst halvparten av mannskapet skal ha bosted i en norsk kystkommune eller nabokommune til en kystkommune.

Bostedskravet, slik det nå blir iverksatt, bidrar til at fiskeressursene først og fremst vil komme kystbefolkningen til gode, samtidig som endringene i lovforslaget bidrar til å sikre norske mannskapers rettigheter i fisket, og sikrer norske lønns- og arbeidsvilkår for mannskap og fiskere.

Vi vet alle at rekrutteringssituasjonen i fiskeflåten er vanskelig på grunn av et stramt arbeidsmarked generelt, og nettolønnsordninga innen skipsfarten spesielt. Høyre er derfor tilfreds med at forslaget, slik det nå er formulert, kan fange opp uheldige utslag av bostedskrav.

Vi lever i en globalisert verden. Bakgrunnen for å utvide dispensasjonsadgangen er at noen få norske fartøyførere er fast bosatt utenfor Norge. I visse tilfeller har det vist seg å være vanskelig å rekruttere kvalifiserte fartøyførere i Norge, særlig for spesialisert fiske.

Høyre er fornøyd med at det nå gis adgang til å dispensere fra bostedskravet i særlige tilfeller. Vedtaket er framtidsrettet og et viktig steg i riktig retning for å sikre fleksible og gode rekrutteringsforhold for næringa i et stadig mer globalisert samfunn.

Høyre er derfor tilfreds med at en samlet komite er enig i å utvide dispensasjonsadgangen til også å omfatte

fartøyførere bosatt i EØS-området, færøyværinger og grønlendere, i tilfeller der det er vanskelig å rekruttere kvalifiserte fartøyførere i Norge.

Statsråd Dag Terje Andersen [20:16:11]: Lovendringsforslaget vi nå behandler, Ot.prp. nr. 99 for 2005-2006, innebærer at fiskeriforbudslovens krav om norsk statsborgerskap for fartøyførere og minst halvparten av mannskapet på norske fiskefartøy ikke opprettholdes. Kravet til bosted i riket blir imidlertid opprettholdt og presisert til et kvalifisert bostedskrav i form av krav om bosted i kystkommune eller nabokommune til kystkommune i Norge. Det gis adgang til dispensasjon for fartøyførere.

Bakgrunnen for lovendringsforslaget er at ESA i en grunnlagt uttalelse av 2. april 2004 som tidligere nevnt konkluderte med at det norske nasjonalitets- og bostedskravet strider mot EØS-avtalen, og ESA bad norske myndigheter innrette seg etter uttalelsen innen fastsatt frist.

ESA tok en prinsippbeslutning om å trekke Norge inn for EFTA-domstolen for traktatbrudd, med mindre Norge avskaffet nasjonalitetskravet og bostedskravet.

Dette er derfor, som flere har vært inne på, bakgrunnen for endringsforslaget, som omtalt også av saksordføreren.

I vår korrespondanse med ESA har Norge prinsipielt hevdet at fiskeripolitikk og ressursforvaltning faller utenfor EØS-avtalens saklige virkeområde. Ansettelsesforhold om bord på fartøy vil imidlertid kreve en annen vurdering. Mens EØS-avtalens regler om etablering og kapitalbevegelser inneholder spesifikke unntak for utlendingers adgang til å eie og drive norske fiskefartøyer, gjelder det ikke noe tilsvarende spesifikt unntak for ansettelser.

For å bidra til å fjerne usikkerheten i forhold til om Norge oppfyller sine forpliktelser som følger av EØS-avtalen om fri bevegelse for arbeidstakere og tjenester, ble det besluttet å utarbeide et lovendringsforslag som foreslår å fjerne det generelle kravet til norsk statsborgerskap i fiskeriforbudsloven, mens bostedskrav ble presisert å gjelde bosted i kystkommune eller nabokommune til kystkommune. Lovendringsforslaget har vært på bred høring våren 2006, og det har vært viktig for Regjeringen å finne en løsning innenfor gjeldende fiskeripolitiske målsettinger som kan imøtekomme ESAs krav.

Jeg synes det er positivt at komiteen viser til bred enighet om at de nasjonale marine ressursene skal komme kystbefolkningen i Norge til gode, og at komiteen mener at krav om bosted i kystkommune eller nabokommune til kystkommune vil ivareta den målsettingen.

Det opprinnelige forslaget som ble lagt fram i proposisjonen, innebærer at fartøyførere som ikke er eiere av fiskefartøy, må være bosatt i kystkommune eller i nabokommune til en kystkommune. Det oppstilles adgang til å gi dispensasjon for fartøyførere som er bosatt i innlandskommune.

På oppfordring fra næringskomiteen, som bl.a. representanten Korsberg har vært inne på, har fiskeri- og kystministeren i brev form lagt fram ulike opsjoner for muligheten til å utvide dispensasjonsadgangen for komiteens selvstendige vurdering. Begrunnelsen for ønsket om å utvide dispensasjonsadgangen er dels å ivareta hensynet til norske fartøyførere bosatt i utlandet, og dels at det i visse

tilfeller er vanskelig å rekruttere kvalifiserte fartøyførere i Norge. Komiteens valgte tilråding er et av de framlagte alternativene. En samlet komitee tilråder å utvide dispensasjonsadgangen til også å gjelde EØS-området og den delen av Norden som ikke er omfattet av EØS-avtalen.

Med den begrunnelsen komiteen gir, synes Regjeringen at komiteens tilråding er formålstjenlig. Vi noterer dette som et nytt eksempel på at selv om det er flertallsregjering, går det an gjennom konstruktive prosesser å finne fram til nye og forbedrede løsninger i et samarbeid med Stortinget. Det gleder Regjeringen, og tydeligvis også Stortinget.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2. (Votering, se side 225)

S a k n r . 3

Innstilling fra næringskomiteen om lov om målenheter, måling og normaltids (Innst. O. nr. 24 (2006-2007), jf. Ot.prp. nr. 81 (2005-2006))

Kåre Fostervold (FrP) [20:20:47] (ordfører for saken): Det er en samstemt næringskomitee som legger frem denne innstillingen til lov om måleenheter, måling og normaltids for Stortinget. Lovforslaget er ment å skulle erstatte lov av 31. oktober 1946 om mål og vekt.

Lovforslaget er en betydelig modernisering av loven, der man har lagt vekt på å sikre måleteknisk infrastruktur som kan nyte tillit både nasjonalt og internasjonalt, og som også er bedre tilpasset internasjonale avtaler og tekniske krav til måleredskaper.

Komiteen er fornøyd med at lovforslaget legger opp til et fleksibelt tilsyn der flere enn fagmyndighetene kan føre tilsyn, selvfølgelig innenfor rammen av klare ansvarsforhold. En viktig forutsetning i det nye lovforslaget er at det bare skal føres tilsyn hvis det innebærer en mer effektiv bruk av samfunnets ressurser eller ivaretar beskyttelsesverdige interesser. Det betyr at det er viktig at Justervese-net som fagmyndighet har den kompetanse og kapasitet som er nødvendig for å foreta vurderinger av hensiktsmessig tilsyn og kontrollopplegg.

Komiteen har også merket seg at lovforslaget innebærer at det må gjøres et betydelig arbeid videre med utarbeidelse av forskrifter for at loven skal få den virkning som lovforslaget legger opp til.

Jeg vil på den bakgrunn vise til de enstemmige komiteemerknadene som uttrykker en viss skepsis til utstrakt bruk av fullmaktslovgivning. Jeg vil derfor igjen vise til lovforslagets formålsparagraf, som legger vekt på en effektiv bruk av samfunnets ressurser, og til departementets vurdering av samme paragraf.

Til slutt vil jeg bare understreke behovet for en utstrakt dialog og kontakt med de berørte parter ved utformingen av forskriftsregelverket i det videre arbeidet som vil følge av lovforslaget.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3. (Votering, se side 226)

S a k n r . 4

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om lov om endringer i ekteskapsloven og straffeprosessloven mv. (tiltak for å forhindre tvangsekteskap mv.) (Innst. O. nr. 18 (2006-2007), jf. Ot.prp. nr. 100 (2005-2006))

Presidenten: Etter ønske fra familie- og kulturkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver gruppe og 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til tre replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen.

Videre foreslår presidenten at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Britt Hildeng (A) [20:24:32] (ordfører for saken): Komiteen slutter seg enstemmig til alle forslagene til endringer i ekteskapsloven som Regjeringen har fremmet. Fremskrittspartiet har i tillegg fremmet en rekke mindretallsforslag, som jeg forutsetter at de selv vil redegjøre for.

Forslagene til endringer i ekteskapsloven må ses i sammenheng med et langvarig arbeid for å bekjempe tvangsekteskap. Forslagene som fremmes, er på mange måter en understreking av viktigheten av at alle lover, også ekteskapsloven, må omfatte alle landets borgere.

Komiteen viser til at det er vanlig at man i Norge selv velger ektefelle, og at ekteskap i hovedsak skjer på bakgrunn av et kjærlighetsforhold. Men i store deler av verden er arrangerte ekteskap alminnelig.

Et flertall i komiteen, alle unntatt Fremskrittspartiet, viser til at dette må godtas i Norge så lenge det skjer innenfor norsk lovverk og internasjonale konvensjoner. Tvangsekteskap er imidlertid ikke tillatt etter vår lovgivning og kan derfor ikke aksepteres. Komiteen understreker derfor at ekteskap ikke kan tillates eller godkjennes der det er anvendt fysisk eller psykisk tvang for å få den ene part eller begge parter til å inngå ekteskap.

Tvangsekteskap er et klart brudd på menneskerettighetene, og det norske samfunn har derfor både en rett og en plikt til å beskytte unge mennesker mot tvangsekteskap – det være seg mann eller kvinne, gutt eller jente.

På denne bakgrunn slutter komiteen seg til departementets forslag om at et ekteskap som er inngått i utlandet, der en part eller begge parter er under 18 år, ikke skal være gyldig dersom minst en av partene er norsk statsborger eller fast bosatt i Norge. Videre settes det en absolutt grense på 16 år for når fylkesmannen kan innvilge dispensasjon. Dette er en stadfestelse av den aldersgrense norsk lov legger til grunn for godkjenning av ekteskapsinngåelse.

Komiteen slutter seg også til departementets forslag om at ekteskap inngått ved stedfortreder ikke skal bli anerkjent i Norge dersom en av partene er norsk statsborger eller fast bosatt i Norge.

Komiteen viser til at etter norsk rett kan man kun være gift med én person av gangen. Komiteen slutter seg til at

dette prinsippet stadfestes i ekteskapsloven, som presiserer at ekteskap som inngås i utlandet, der en part eller begge parter allerede er gift, ikke skal anerkjennes i Norge dersom en av partene er norsk statsborger eller fast bosatt i Norge.

Komiteen slutter seg også til lovforslaget som gjør det lettere å få oppløst et ekteskap inngått ved tvang, bl.a. ved å utvide adgangen i ekteskapsloven § 23 til å få direkte skilsmisse ved dom til å gjelde tvangsekteskap generelt, også der andre enn ektefellen har utøvd tvangen.

Med disse endringene i ekteskapsloven understrekes det noe som vel skulle være selvfølgelig, at for at ekteskap som er inngått der minst en av partene er norsk statsborger eller fast bosatt i Norge, skal kunne godkjennes av norske myndigheter, må det være i overensstemmelse med norsk ekteskapslovgivning.

Vi løser ikke problemene med tvangsekteskap gjennom det vi vedtar i dag. Men denne innskjerpingen av lovverket vil kunne være et viktig virkemiddel i denne sammenheng. Og framfor alt understrekes viktige verdier som vi mener bør ligge til grunn for ekteskapsinngåelse.

Ulf Erik Knudsen (FrP) [20:29:23]: De siste 20 årene har stortingsflertallet, alle utenom Fremskrittspartiet, ført en liberal politikk overfor innvandrere med sikte på integrering.

Inntil relativt nylig er det fra flertallets side nærmest utelukkende blitt fremholdt at innvandring til Norge vil være en berikelse, og at den ville være omtrent problemfri.

Det har vært talt positivt om «det fargerike fellesskap», et begrep som etter hvert ble avløst av «det flerkulturelle samfunn», også dette er et begrep som kun ble fremstilt som noe positivt.

Nå fremkommer stadig tydeligere de problemer og utfordringer som Fremskrittspartiet har påpekt i de siste 20 årene. Hovedårsaken er integreringspolitikken, som har vært basert på en gjensidig tilpasning til hverandre i forholdet mellom nordmenn og innvandrere, i stedet for det Fremskrittspartiet har hevdet, nemlig at innvandrerne mer ensidig må tilpasse seg norske lover, regler og normer.

Det er åpenbart at integreringen ikke har fungert etter intensjonene. Det har vist seg at store grupper blant innvandrerne har liten interesse av og vilje til å bli integrert i det norske samfunnet. Flere som har bodd i Norge i opptil 30 år, behersker fortsatt norsk dårlig. Man tviholder på sin egen kultur. I et liberalt, demokratisk samfunn må dette selvfølgelig være tillatt, men det blir et problem når sider ved denne kulturen inneholder elementer som er direkte lovstridig eller klart er imot norske normer.

Vi må kunne konstatere at kløften mellom store grupper av innvandrere og det norske samfunnet over tid ikke viskes ut, men tilspisses. Denne utviklingen er klart uheldig og vil kunne være kimen til store fremtidige konflikter. Derfor må det nå gjennomføres betydelige endringer i integreringspolitikken.

Til den konkrete saken vi i dag skal behandle, ekteskapsloven: Fremskrittspartiet har i lengre tid etterlyst konkrete tiltak på dette feltet, og når man nå strammer til

overfor bigami, tvangsekteskap, ekteskap med personer under 18 år osv, er det et skritt i riktig retning. Men vi mener at Regjeringen ikke går langt nok. Det er også andre tiltak som vil virke langt bedre. Disse har Fremskrittspartiet fremmet forslag om en rekke ganger i denne sal.

Erfaringer viser at det som skjer, ofte er at en ungdom på 18–22 år, uten egen bolig og uten arbeidsinntekt, bor hjemme hos sine foreldre, blir bortgiftet til en person, ofte nær slektning, som fetter og kusine, fra hjemlandet, som da flytter til Norge og får bo hos sin svigerfamilie. Dette er stikk i strid med norske normer, der de som gifter seg, kan forsørge seg selv og skaffe seg en egen bolig før ekteskapsinngåelsen.

Slike tvangsekteskap kan derfor sterkt begrenses ved en endring i lovgivningen, slik at det kun gis familiegjenforening dersom begge ektefellene er over 24 år, den norske ektefellen kan forsørge det nye ekteparet – uten offentlige ytelser som sosialhjelp m.m. – og den norske ektefellen disponerer en forsvarlig egen bolig.

Vi mener også at det kan innføres et krav om tilknytning til Norge, slik at ektefellegjeforeningen skal kunne skje i det land hvortil den samlede tilknytning er størst.

Det er også mange arrangerte ekteskap og tvangsekteskap som skjer for å holde på familieband og sikre storfamilien ved at det inngås ekteskap mellom fetter og kusine. Slike tvangsekteskap vil forhindres hvis vi får et forbud mot ekteskapsinngåelse mellom fetter og kusine. Det er også påvist en betydelig helsegevinst ved et slikt forslag, slik Fremskrittspartiet viste i et Dokument nr. 8-forslag som ble behandlet i våres.

Summen av de forslagene som her er nevnt, vil medføre at det i all hovedsak vil bli slutt på de rene henteekteskapene og andre tvangsekteskap. Hvis man virkelig vil gjøre noe for de ungdommer som utsettes for dette barbariet, har vi altså en resept.

For øvrig merker jeg meg at flertallet sier at tvangsekteskap er negativt, mens arrangerte ekteskap er helt ok. Vi i Fremskrittspartiet deler ikke dette synet. Fremskrittspartiet mener at det mellom arrangerte ekteskap og tvangsekteskap er en glidende, nesten umerkelig overgang, og vi har derfor svært vanskelig for å skille mellom de to formene. Fremskrittspartiet mener derfor at både tvangsekteskap og såkalte arrangerte ekteskap må likebehandles i lover, forskrifter og regler.

Jeg vil ta opp Fremskrittspartiets forslag. Samtidig vil jeg omgjøre forslag nr. 2, forslaget om 24-årsgrensen, til et oversendelsesforslag. Dette er en sak som er ute på høring, og vi har også i nyhetene i dag hørt at Regjeringen har fått beskjed av LO om hva den skal mene om saken, og det kan jo bli en interessant diskusjon mellom LO og Regjeringen.

Presidenten: Representanten Ulf Erik Knudsen har tatt opp de forslagene som han refererte til.

Trine Skei Grande (V) [20:34:57]: Det forslaget som foreligger her i dag, er det som kan kalles et godt, gammeldags gruppearbeid mellom to regjeringer. Dette var et forslag som Bondevik II-regjeringa sendte ut på hø-

ring, og som Stoltenberg II-regjeringa leverte til Stortinget. Derfor er det også naturlig at både de gamle regjeringspartiene og de nye er ganske enige om dette.

Jeg syns saksordfører la fram saken på en god måte. Hun dro fram gode prinsipper, bl.a. at hvis vi skal lage slike regler, må det være regler som gjelder alle, ikke regler som gjelder for egne etniske grupper.

For Venstre er det også viktig at hvis man skal bekjempe dette, må det først og fremst gjøres ved individuelle tiltak. Man gjør det først og fremst ved nasjonale tiltak og ikke ved grensene. Tvangsekteskap bekjempes i kulturer, i miljøer og i landet der vi er, ikke først og fremst ved grensen. Derfor er det viktig å ha et presisjonsnivå når det gjelder forslag for å bekjempe dette, som gjør at vi faktisk klarer å bekjempe problemet, og ikke kriminalisere grupper.

Jeg vil bare få lov til å komme med noen bemerkninger om Fremskrittspartiets forslag. Fremskrittspartiets forslag er helt sikkert virkningsfulle, sikkert veldig virkningsfulle, ikke for å begrense tvangsekteskap, men for å begrense innvandring. Det er også det som hovedsakelig er begrunnelsen for de forslagene de kommer med. De sier også at de skal bekjempe enkeltindivider, men det gjør de ikke. Fremskrittspartiet snakker om henteekteskap, men det de gjør i stedet, er å lage «dytteekteskap», altså ekteskap der folk blir dyttet ut av landet. Folk blir holdt utenfor Norge inntil de når den riktige alderen, inntil de tilhører de riktige gruppene som Fremskrittspartiet ønsker. Derfor må jeg bare si at de tiltakene de legger fram, er gode tiltak hvis man ønsker å begrense innvandringa, men ikke gode tiltak hvis man ønsker å begrense tvangsekteskap.

Statsråd Karita Bekkemellem [20:37:28]: Jeg er glad for at komiteen støtter forslagene i Ot.prp. nr. 100 som behandles her i kveld. Jeg er glad for at de forslagene som Stortinget behandler i dag, er viktige bidrag i kampen mot tvangsekteskap. Det å tvinge en ung kvinne eller mann inn i et forhold han eller hun ikke ønsker, er et stort og alvorlig overgrep. Få forsvarer tvangsekteskap i det offentlige rom, allikevel skjer det. Vi må aldri akseptere kulturelle eller religiøse begrunnelser for denne typen overgrep. Jeg er imidlertid glad for at svært mange fra ulike kulturer og med ulik religiøs tilknytning nå deltar aktivt i kampen mot tvangsekteskap.

Vi vet ikke nok om hvor omfattende denne praksisen er i Norge i dag. Derfor har Regjeringen også igangsatt en kartlegging for å gi oss et bedre grunnlag å jobbe ut fra. Dette skjer i regi av Senter for kvinne- og kjønnsforskning. Resultatene av kartleggingen skal foreligge innen utgangen av 2006 og vil gi oss nyttig informasjon med tanke på det videre arbeidet.

Det å skille mellom tvangsekteskap og arrangerte ekteskap kan være vanskelig. I den norske debatten har det vært viktig å trekke et klart skille mellom disse – et skille mellom det som åpenbart er straffbart, og det som er kultur. Det vi ser nå når vi faktisk har fått mer kunnskap om tvangsekteskap, er at vi opererer med gråsoner. I noen tilfeller av arrangerte ekteskap vil det være glidende over-

ganger, da det sosiale presset kan bli så stort at det tilsynelatende arrangerte ekteskapet i realiteten oppfattes som tvang. Her har foreldrene et stort ansvar. Vi må som samfunn slå ettertrykkelig fast at inngåelse av ekteskap skal være frivillig i alle ordets avskygninger.

Det er en utfordring å regulere arrangerte ekteskap i ekteskapsloven, nettopp fordi det ikke kan slås fast at arrangerte ekteskap er tvangsekteskap. Men det er tvingende nødvendig at samfunnet arbeider mot all form for tvang, også sosiale og kulturelle former for tvang, selv om det ikke blir brukt fysisk makt for å gjennomføre den.

I Norge har vi i mange år jobbet for å bekjempe tvangsekteskap. På tross av dette vet vi at vi ikke er i mål. Regjeringen har derfor lagt fram forslag til lovendringer, som ytterligere bidrar til å forhindre tvangsekteskap, herunder barneekteskap, og hjelpe partene ut av tvangsekteskap. Et hovedformål med forslagene er å forhindre at personer bosatt i Norge omgår ekteskapslovens krav ved å reise utenlands og inngå ekteskapet der. Tvangsekteskap er, som komiteen påpeker, et klart brudd mot menneskerettighetene.

Saksordføreren var veldig grundig inne på de ulike forslagene som Regjeringen legger fram. Jeg ser ingen grunn til å gjenta det saksordfører sa, men jeg har lyst til å si at jeg er veldig glad for at komiteen støtter forslagene som bl.a. skal bidra til å hjelpe en eller begge partene ut av et ekteskap inngått ved tvang, ved at partene får mulighet til å få en direkte skilsmisse. Jeg går ikke mer inn på forslagene, siden det er veldig grundig redegjort for dem.

Jeg har også lyst til å si til Fremskrittspartiet at vi ser at partiet benytter seg av anledningen til også å foreslå en rekke tiltak mot så vel tvangsekteskap som kjønnslemlestelse. Jeg deler Fremskrittspartiets engasjement i disse spørsmålene, selv om vi av og til kan være uenige om løsningsforslagene på disse vanskelige feltene. Et par av forslagene som partiet foreslår, vurderer Regjeringen nå, og vi kommer tilbake til disse forslagene når vi har konkludert. Men jeg tar det engasjementet som Fremskrittspartiet har hatt på dette feltet, veldig alvorlig. Vi vektlegger det også nå ved avslutningen av behandlingsrunden vår.

Avslutningsvis har jeg lyst til å si at de forslagene som vi har lagt fram til behandling i dag, vil være ett av mange bidrag i kampen mot tvangsekteskap. Vi ser på ulike typer virkemiddel, og vi kommer også tilbake med en ny handlingsplan mot tvangsekteskap.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ulf Erik Knudsen (FrP) [20:42:53]: Jeg vil takke statsråden for de hyggelige ordene.

Det er viktige bestemmelser om ekteskap inngått av mindreårige, bruk av stedfortreder, bigami og motvirkning av tvangsekteskap som i dag blir vedtatt. Fremskrittspartiet har merket seg disse innstrammingene og er selvfølgelig fornøyd med dem, men vi har også merket oss de unntaksbestemmelser som ligger bl.a. i § 1 og § 18. Der omtales det at når «sterke grunner» taler for det, skal man kunne innvilge unntak i henhold til loven. Da blir

spørsmålet hvilken praksis man kommer til å legge seg på, og her er det Fremskrittspartiet er noe bekymret.

Jeg vil be statsråden om å konkretisere hvilken linje hun mener at disse unntakene bør praktiseres etter, om hun ønsker en liberal linje eller en mer streng praksis av det lovverk som vedtas i dag.

Statsråd Karita Bekkemellem [20:43:54]: Nå er det slik at Regjeringen legger seg på en linje som betyr klare innskjerpelser i forhold til det å motvirke tvangsekteskap. Med de bestemmelsene vi vedtar i dag, handler vi veldig klart for å beskytte barna som opplever denne situasjonen. Hvordan praktiseringen av disse unntakene, som vi også legger inn i loven nå, vil komme til å bli, må vi få komme tilbake til. Men det er viktig at de lovendringene vi foretar, blir respektert av rettssystemet vårt, og at det må være på helt særskilte vilkår vi går inn og gir unntak. Jeg ber om forståelse for at det må vi få komme tilbake til.

Vårt engasjement er oppriktig når det gjelder det som er det avgjørende her, at vi skal beskytte barn og ungdom mot å bli utsatt for disse overgrepene som et tvangsekteskap faktisk er.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk. Flere har heller ikke bedt om ordet til sak nr. 4. (Votering, se side 230)

S i g v a l d O p p e b ø e n H a n s e n tok her over presidentplassen igjen.

Etter at det var ringt til votering, sa **presidenten:** Odelstinget skal då votere i sakene 1–4.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det sett fram to forslag. Det er forslaga nr. 1 og 2, frå Øyvind Korsberg på vegner av Framstegspartiet.

Forslag nr. 1, lyder:

«Stortinget ber Regjeringen arbeide for et internasjonalt regelverk som forhindrer ilandføring av ulovlige fiskefangster.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen styrke kontrollen til havs for å forhindre overfiske.»

Desse forslaga blir i samsvar med foretningsordenens § 30 fjerde ledd å sende Stortinget.

Komiteen hadde rådd Odelstinget til å gjere slikt vedtak til

l o v

om endring i lov 17. juni 1966 nr. 19 om forbud mot at utlendinger driver fiske m.v. i Norges territorialfarvann og i lov 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v.

I

I lov 17. juni 1966 nr. 19 om forbud mot at utlendinger driver fiske m.v. i Norges territorialfarvann gjøres følgende endringer:

§ 8 første ledd ny bokstav d skal lyde:

d) *flaggstaten etter anmodning fra fiskerimyndighetene ikke kan bekrefte at fangsten ikke er tatt som ledd i fiskeaktiviteter som er i strid med et ønsket beskatnings- eller fiskemønster, eller som er i strid med regler om fiskeaktiviteter som er avtalt med fremmed stat.*

Ny § 9 skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om

- a) *forbud mot ilandføring fra fangstfeltet, samt omlasting og bearbeiding av fisk i norsk havn med fartøy som ikke er norsk (jfr. § 2) når fartøyet har tatt del i fiskeaktiviteter som vesentlig er i strid med et ønsket beskatnings- eller fiskemønster, eller som vesentlig er i strid med regler om fiskeaktiviteter som er avtalt med fremmed stat.*
- b) *forbud mot ilandføring fra fangstfeltet, samt omlasting og bearbeiding av fisk i norsk havn med fartøy som ikke er norsk (jfr. § 2) når fartøyet eies eller drives av et rettssubjekt som med et annet fartøy har tatt del i fiskeaktiviteter som vesentlig er i strid med et ønsket beskatnings- eller fiskemønster, eller som vesentlig er i strid med regler om fiskeaktiviteter som er avtalt med fremmed stat.*
- c) *forbud mot lastning, lossing og havne-, forsynings- og støttetjenester i norsk havn til og fra fartøy som er eller blir underlagt forbud etter bokstav a eller b.*
- d) *forbud mot omlasting, forsynings- og støttetjenester innenfor lovens virkeområde (jfr. § 1) til og fra fartøy som er eller blir underlagt forbud etter bokstav a eller b.*
- e) *forbud som nevnt i bokstav a til d for fartøy som er oppført på regionale fiskeriforvaltningsorganisasjoners lister over fartøy som tar del i ulovlige, urapporterte eller uregulerte fiskeaktiviteter.*

Lov 17. desember 1976 nr. 91 om Norges økonomiske sone § 3 første ledd annet punktum kommer ikke til anvendelse for forsynings- og støttetjenester som nevnt i bokstav d.

Kongen kan gi forskrift om forbud mot adgang til norske indre farvann for fartøy som ikke er norsk (jfr. § 2), dersom vilkårene for å nedlegge forbud mot ilandføring av fangsten i medhold av § 8 eller forbud som nevnt i paragrafen her første ledd bokstav a eller b er oppfylt.

II

I lov 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. gjøres følgende endringer:

§ 1 første ledd bokstav b og c skal lyde:

- b) i farvann utenfor noen stats fiskerijurisdiksjon på norsk fartøy som driver fiske eller fangst, eller som mottar eller transporterer fisk, *eller som mottar eller leverer forsynings- og støttetjenester,*

- c) i farvann under fremmed stats fiskerijurisdiksjon *på norsk fartøy som driver fiske eller fangst, som mottar eller transporterer fisk eller som mottar eller leverer forsynings- og støttetjenester,* men bare for så vidt gjelder kapitlene II, III, X og § 24. Kongen kan bestemme at også andre deler av loven skal gjelde for norske fartøy i slike farvann,

§ 2 første ledd skal lyde:

Denne lov gjelder for fiske i sjøen med unntak av fiske etter anadrome laksefisk. Med fisk forstås her også pigguder og skall- og bløtdyr (krepssdyr og skjell). Loven gjelder også omlasting, landing, transport, oppbevaring og ved kontroll av omsetning av fisk og *mottak og levering av forsynings- og støttetjenester.*

§ 4 første ledd ny bokstav u og v skal lyde:

u) *forbud mot omlasting,*

v) *forbud mot forsynings- og støttetjenester til og fra annet fartøy med norsk fartøy når det er eller blir innført forbud rettet mot førstnevnte fartøy i medhold av lov 17. juni 1966 nr. 19 om forbud mot at utlendinger driver fiske m.v. innenfor Norges territorialfarvann § 9.*

III

Loven trer i kraft straks.

Presidenten: Framstegspartiet har varslet at dei vil røyste imot.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen blei vedteken med 58 mot 17 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 20.52.10)

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

V o t e r i n g :

Overskrifta til lova og lova i det heile blei vedtekne med 56 mot 17 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 20.52.43)

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde rådd Odelstinget til å gjere slikt vedtak til

l o v

om endring i lov 17. juni 1966 nr. 19 om forbud mot at utlendinger driver fiske m.v. i Norges territorialfarvann

I

I lov 17. juni 1966 nr. 19 om forbud mot at utlendinger driver fiske m.v. i Norges territorialfarvann skal § 3 første og andre ledd lyde:

Det er forbudt for den som ikke er norsk statsborger eller likestilt med norsk statsborger (jf. § 2), å drive fiske eller fangst i territorialfarvannet. Til fiske eller fangst i territorialfarvannet er det forbudt å nytte fartøy eller redskap som ikke er *norsk* (jf. § 2).

Ved fiske og fangst i territorialfarvannet må minst halvparten av mannskapet og lottfiskerne samt fartøyføreren være bosatt i en kystkommune eller i en nabokommune til en kystkommune. Det kan etter søknad gis dispensasjon fra bostedskravet i første punktum for fartøyførere med bosted annet sted i Norge, i øvrig EØS-område, eller i de deler av Norden som ikke er omfattet av EØS.

II

Loven gjelder fra 1. januar 2007.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen blei samrøystes vedteken.

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

V o t e r i n g :

Overskrifta til lova og lova i det heile blei samrøystes vedtekne.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 3

Komiteen hadde rådd Odelstinget til å gjere slikt vedtak til

l o v

om målenheter, måling og normaltid

Kapittel 1 Innledning§ 1 *Formål*

Lovens formål er å sikre en måleteknisk infrastruktur som har tillit nasjonalt og internasjonalt samt å bidra til en effektiv bruk av samfunnets ressurser.

Loven skal bidra til at målinger og måleresultater er tilfredsstillende nøyaktige ut fra formålet om effektiv bruk av samfunnets ressurser og ivaretagelse av beskyttelsesverdige interesser.

§ 2 *Virkeområde og definisjoner*

Denne lov stiller bare krav til måleredskaper, målinger (bruk av måleredskaper), angivelse av måleresultater og produkters kvantitative innhold når dette er særlig bestemt i eller i medhold av denne lov. Loven gjelder ikke

for målinger og anvendelse av måleresultater til privat bruk.

Med måling forstås i denne lov bruk av måleredskaper eller målemetoder med det formål å bestemme den kvantitative størrelsen på det som måles. Den kvantitative størrelsen (måleresultatet) angis i målenheter, prosent eller antall.

Med måleredskap forstås i denne lov ethvert redskap, utstyr, instrument eller system som brukes for å fremskaffe et måleresultat. Justervesenet kan i forskrift eller enkeltvedtak fastsette nærmere bestemmelser om hva som skal anses som måleredskap eller deler av et måleredskap etter første punktum. Departementet kan på samme måte også fastsette at noe som er et måleredskap etter loven, likevel ikke skal betraktes som måleredskap.

§ 3 *Myndighet*

Justervesenet er nasjonal måleteknisk myndighet. Kongen kan fastsette at andre enn Justervesenet skal være måleteknisk myndighet på særskilte områder. Myndigheten har på disse særskilte områdene samme myndighet som den Justervesenet er gitt i denne lov, med mindre annet er bestemt.

Myndigheten skal ha nødvendig måleteknisk kompetanse og dokumentert sporbarhet for de målinger myndigheten foretar. Departementet kan fastsette nærmere krav til myndighetens kompetanse og andre forhold av betydning for myndighetens måletekniske virksomhet etter loven.

Kapittel 2 Grunnleggende måleteknisk infrastruktur§ 4 *Målenheter*

Kongen fastsetter i forskrift de målenheter som gjelder i Norge.

Kongen kan i forskrift tillate at andre målenheter i særlige tilfeller kan angis i tillegg til de gjeldende målenheter.

§ 5 *Realisering av målenheter*

Det nasjonale behovet for realisering av målenheter skal være dekket. Justervesenet skal sette i verk nødvendige tiltak for å sikre dette.

Dersom Justervesenet ikke selv realiserer de målenheter det er behov for, kan Justervesenet utpeke laboratorier som skal ha ansvar for å realisere en eller flere målenheter som skal være nasjonal referanse for andre målinger. Justervesenet kan stille vilkår for utpekingen samt endre eller trekke tilbake utpekingen.

Kongen kan i forskrift fastsette kriterier for utpeking, endring og tilbaketrekking av utpeking av laboratorier.

§ 6 *Norsk normaltid*

Normaltiden i Norge er én time foran koordinert universaltid (UTC+1).

Kongen kan fastsette en avvikende normaltid for særskilte årstider.

Kapittel 3 Krav ved salg mv. av måleredskaper

§ 7 *Krav til måleredskapers egenskaper ved salg mv.*

Kongen kan i forskrift bestemme at det skal fastsettes nærmere krav til måleredskaper som tilbys for salg eller selges, når det

- a) stilles krav til slike måleredskaper når de brukes, jf. kapittel 4,
- b) følger av internasjonale forpliktelser at krav skal stilles eller
- c) ellers anses nødvendig for å sikre lovens formål, jf. § 1.

De nærmere krav som skal stilles til disse måleredskapenes egenskaper, fastsettes av Justervesenet i forskrift eller enkeltvedtak.

Kongen kan i forskrift eller enkeltvedtak fastsette at også andre former for overdragelse skal likestilles med salg etter denne lov.

§ 8 *Samsvarsvurdering*

Samsvarsvurdering som fastslår at måleredskapet oppfyller fastsatte krav (beslutning om samsvar), skal være gjennomført og dokumentert før måleredskapet tilbys for salg, med mindre annet er bestemt av Justervesenet. Med samsvarsvurdering forstås i denne lov en vurdering som avgjør om et måleredskap har slike egenskaper at det oppfyller de kravene som er fastsatt i eller i medhold av denne lov.

Justervesenet fastsetter i forskrift hvilke samsvarsvurderinger som skal foretas og prosedyrer for gjennomføring av samsvarsvurderinger. I særlige tilfeller kan Justervesenet fastsette krav til samsvarsvurderinger og prosedyrer for samsvarsvurderinger i enkeltvedtak.

§ 9 *Bortfall av beslutning om samsvar*

Justervesenet kan i forskrift eller enkeltvedtak bestemme at beslutning om samsvar skal ha begrenset gyldighetstid. Ved fornyet beslutning om samsvar skal de krav som foreligger på fornyelsestidspunktet legges til grunn, med mindre særlige forhold tilsier noe annet.

Beslutning om samsvar kan også bli ugyldig før gyldighetstidens utløp dersom det viser seg at de krav som ligger til grunn for beslutningen, er klart mangelfulle. Endelig vedtak om at beslutningen er ugyldig, kan tidligst fattes av Justervesenet ett år etter at varsel om ugyldigheten er gitt i Norsk Lysingsblad eller på annen hensiktsmessig måte. Dersom videre tilbud og salg av måleredskapet kan få store samfunnsmessige konsekvenser, kan departementet vedta at beslutningen umiddelbart skal erklæres ugyldig.

Kapittel 4 Krav ved bruk av måleredskaper (målinger)

§ 10 *Krav til målinger for å sikre tilstrekkelig nøyaktige måleresultater*

Kongen fastsetter i forskrift hvilke bruksformål som de nærmere kravene til måleredskaper og målemetoder fastsatt i medhold av kapitlet her, skal gjelde for. Med

bruksformål menes hva det måleresultatet som er fremskaffet ved målingen, skal anvendes til.

I de tilfeller krav skal gjelde, jf. første ledd, fastsetter Justervesenet i forskrift eller enkeltvedtak

- a) nærmere krav til måleredskapers egenskaper når de er i bruk,
- b) nærmere bestemmelser om måleredskapers tillatte bruksformål og
- c) krav til bruk, installasjon, vedlikehold, omgivelser og andre forhold som kan påvirke det måleresultatet som fremskaffes ved bruk av et måleredskap.

Krav etter bestemmelsen her kan kun fastsettes når dette anses nødvendig for å sikre lovens formål om tilstrekkelig nøyaktige målinger og måleresultater.

§ 11 *Krav til bruk av særskilte måleredskaper og målemetoder*

Når det etter § 10 er bestemt at det skal stilles krav til målinger foretatt for bestemte bruksformål, kan Justervesenet i forskrift eller enkeltvedtak fastsette hvilke måleredskaper og målemetoder som skal være tillatt brukt ved måling for disse bruksformålene.

§ 12 *Krav til måleredskaper som allerede er tatt i bruk*

Krav til måleredskaper gjelder også for måleredskaper som allerede er i bruk når kravene fastsettes. Justervesenet fastsetter i forskrift eller enkeltvedtak i hvilken grad nye krav til måleredskaper likevel ikke skal gjelde for måleredskaper som allerede er tatt i bruk.

§ 13 *Krav til gyldig beslutning om samsvar*

Dersom måleredskap er underlagt krav om beslutning om samsvar etter § 8, er måleredskapet kun tillatt å bruke når det foreligger slik beslutning. Justervesenet kan gi unntak fra dette kravet. I de tilfeller der beslutningen er ugyldig i medhold av § 9 annet ledd, er måleredskapet ikke lenger tillatt å bruke.

§ 14 *Krav på grunn av måleredskapets plassering*

Bestemmelsene i dette kapitlet kommer også til anvendelse på måleredskaper som det ikke gjelder nærmere krav til etter § 10, dersom

- a) måleredskapet befinner seg på samme sted som måleredskaper det stilles nærmere krav til, og
- b) måleredskapet kan forveksles med de måleredskapene som er underlagt nærmere krav.

Kapittel 5 Krav ved angivelse av måleverdier

§ 15 *Krav ved angivelse av måleresultater*

Det skal være samsvar mellom det reelle måleresultatet og det måleresultatet som angis, i de tilfeller hvor det stilles krav til målingen og måleresultatet etter kapittel 4, jf. § 10.

Justervesenet kan i forskrift eller enkeltvedtak fastsette nærmere krav til hvordan tilfredsstillende angivelse av måleresultater skal sikres og når samsvar anses å foreligge.

§ 16 *Krav til produserters kvantitative innhold*

Departementet kan i forskrift fastsette

- a) at produkter bare kan markedsføres eller selges i bestemte kvantitative størrelser, og
- b) at et produkts vekt, volum, alkoholinnhold eller annet kvantitativt innhold skal angis på produktet.

Når det kvantitative innholdet angis for et produkt, kan Justervesenet i forskrift gi nærmere bestemmelser om hvilke krav som skal gjelde til

- a) produktets kvantitative innhold, herunder hvordan det kvantitative innholdet skal beregnes,
- b) kontroll av produktets kvantitative innhold, herunder krav om godkjenningsordninger, og
- c) merking som skal gi informasjon om produktets kvantitative innhold, herunder særlige krav til merking av produkter som er underlagt kontroll etter bestemmelsen her.

Kapittel 6 Særlige plikter og krav

§ 17 *Plikter for å sikre etterlevelse av regelverket*

Departementet kan i forskrift bestemme at de ansvarlige etter denne lov selv skal iverksette konkrete tiltak for å sikre etterlevelse av regelverket. Departementet kan også stille krav om godkjenningsordninger for måleredskaper under bruk.

De ansvarlige etter denne lov skal sørge for at det er mulig å gjennomføre kontroll med at lovens krav er oppfylt. Justervesenet kan gi nærmere bestemmelser om dette i forskrift eller enkeltvedtak.

Departementet kan i forskrift pålegge den som selger eller på annen måte overdrar måleredskaper

- a) å informere kjøper av et måleredskap om at måleredskapet er underlagt spesielle krav etter denne lov eller etter bestemmelser fastsatt i medhold av loven, og
- b) å rapportere til Justervesenet ved salg av måleredskaper.

§ 18 *Plikter for andre som har oppgaver i forhold til måleredskaper og målinger*

Reparatør, installatør, den som vedlikeholder og andre som har oppgaver i forhold til målinger og måleredskaper som er underlagt krav fastsatt i eller i medhold av denne lov, må ha tilstrekkelig kompetanse for de oppgavene de utfører. Kompetansen må kunne dokumenteres på forespørsel fra Justervesenet. Justervesenet kan i forskrift eller enkeltvedtak presisere nærmere hva som er tilstrekkelig kompetanse. Departementet kan i forskrift stille krav til godkjenningsordninger når dette anses nødvendig for å sikre tilstrekkelig kompetanse hos disse aktørene.

Departementet kan i forskrift også fastsette at slike aktører må gi melding til Justervesenet ved utføring av oppdrag knyttet til målinger og måleredskaper.

§ 19 *Krav til merking av måleredskaper*

Justervesenet kan i forskrift eller enkeltvedtak fastsette at måleredskaper skal merkes med

- a) godkjennings- eller kontrollmerke, herunder krav om henvisning til godkjenningsdokument,

- b) produkttekniske spesifikasjoner,
- c) gjeldende betingelser for bruk av måleredskapet og
- d) hvem som er leverandør eller produsent av måleredskapet og identifikasjonsnummer på måleredskapet.

Kapittel 7 Tilsyn

§ 20 *Tilsyn*

Justervesenet fører nødvendig tilsyn med at bestemmelsene fastsatt i eller i medhold av denne lov etterleves.

Justervesenet kan overlate til andre med særlig kompetanse og tilstrekkelig uavhengighet å utføre tilsynsoppgaver på sine vegne. Bestemmelsene i §§ 22-24 gjelder tilsvarende for den som utfører tilsynsoppgaver på vegne av Justervesenet, med mindre Justervesenet bestemmer noe annet.

§ 21 *Justervesenets utførelse av kontroll på anmodning*

Justervesenet kan på anmodning kontrollere tilstanden til et måleredskap i forhold til regelverket dersom

- a) det er umulig eller uforholdsmessig vanskelig å få kontrollert at redskapet oppfyller de fastsatte krav på annen måte, eller
- b) det foreligger andre særskilte grunner som tilsier en slik kontroll.

Merkostnader som Justervesenet har ved å utføre kontrollen, skal belastes rekvirenten fullt ut.

§ 22 *Uhindret adgang*

Justervesenet skal ha uhindret adgang til steder og innretninger når dette anses nødvendig for å føre tilsyn etter denne lov.

Om nødvendig kan det kreves bistand fra politiet for å sikre slik adgang.

Justervesenet har ikke adgang til private hjem med mindre det foreligger annet rettsgrunnlag.

§ 23 *Rett til opplysninger*

Justervesenet kan kreve at produsenter, importører, forhandlere og andre som overdrar produkter og måleredskaper, brukere av måleredskaper, reparatører, installatører, den som vedlikeholder og andre som har oppgaver i forhold til målinger og måleredskaper, legger fram opplysninger som er av betydning for tilsynet.

Tilsvarende opplysningsplikt gjelder for ansatte og andre som opptrer på vegne av den som omfattes av første ledd.

Justervesenet kan fastsette nærmere bestemmelser om hvordan opplysningene skal gis.

§ 24 *Praktisk bistand og tilretteleggelse for tilsynsarbeidet*

Enhver som underlegges tilsyn etter denne lov, skal sørge for å legge forholdene til rette for at tilsynet praktisk kan gjennomføres og gi den nødvendige bistand under tilsynet.

Den som det føres tilsyn med, kan ikke kreve å få dekket kostnader som er påført under utførelse av nødvendig tilsyn.

Justervesenet kan i forskrift eller enkeltvedtak fastsette nærmere bestemmelser om hvordan forholdene skal legges til rette for utførelse av tilsynet.

§ 25 *Opplysninger for å vurdere behovet for nye regler mv.*

Justervesenet kan i rimelig utstrekning kreve opplysninger om og undersøke faktiske forhold som anses nødvendig for å vurdere om det foreligger behov for å iverksette nye regler eller virkemidler som skal sikre lovens formål. Slike opplysninger vil kunne omfatte teknisk tilstand på måleredskaper, rutiner og prosedyrer for målemetoder og statistikk.

Kapittel 8 Reaksjoner ved brudd på regelverket

§ 26 *Retting, stansing og ubruksgjøring*

Ved brudd på bestemmelsene i denne lov eller på bestemmelser fastsatt i medhold av loven kan Justervesenet kreve forholdet rettet innen en fastsatt frist.

Dersom det ulovlige forholdet er vesentlig, skal Justervesenet kreve at det ulovlige forhold umiddelbart stanses med mindre stansing må anses sterkt urimelig. Når retting etter første ledd ikke er foretatt innen fastsatt frist, kan dette i seg selv medføre at forholdet anses som vesentlig. Ved pålegg om stansing kan Justervesenet også kreve at måleredskaper eller innretninger som presenterer et måleresultat, skal merkes, forsegles, fjernes eller på annen måte ubruksgjøres inntil forholdet er rettet.

Dersom det er grunn til å tro at den ansvarlige ikke selv vil etterfølge kravet om stansing, eller det av andre grunner anses hensiktsmessig, kan Justervesenet selv iverksette nødvendig tiltak for å hindre det ulovlige forholdet, herunder merke, forsegle, midlertidig fjerne eller på annen måte ubruksgjøre måleredskapet. Kostnadene ved Justervesenets gjennomføring av stansing dekkes av den ansvarlige.

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere bestemmelser om når stansing skal pålegges.

§ 27 *Omsetningsforbud og tilbaketrekking*

Dersom produkter og måleredskaper ikke tilfredsstiller krav fastsatt i eller i medhold av denne lov, kan Justervesenet vedta forbud mot omsetning av disse produktene og måleredskapene. Justervesenet kan også kreve at produkter og måleredskaper som allerede er lagt ut for salg eller annen type omsetning, blir trukket tilbake. Omsetningsforbud og pålegg om tilbaketrekking kan vedtas for enkeltprodukter og enkeltredskaper eller for angitte varepartier, produksjonsserier o.l. Bestemmelsen i § 26 tredje ledd gjelder tilsvarende ved vedtak etter denne bestemmelsen.

§ 28 *Tilbakekall av godkjenning*

Justervesenet kan kalle tilbake en godkjenning gitt etter denne lov eller etter bestemmelser fastsatt i medhold av loven dersom:

- a) den som har godkjenningen, eller en som opptrer på dennes vegne, overtrer bestemmelser i denne lov eller bestemmelser fastsatt i medhold av loven, og
- b) det anses uforvarlig å la godkjenningen fortsatt gjelde.

§ 29 *Tvangsmulkt*

Justervesenet kan ilegge tvangsmulkt for å sikre at plikter etter denne lov eller etter bestemmelser fastsatt i medhold av loven blir oppfylt. Tvangsmulkt kan ilegges som en engangsmulkt eller løpende mulkt inntil det forhold som begrunner tvangsmulkten er opphørt.

Justervesenet kan frafalle påløpt tvangsmulkt helt eller delvis.

Kongen kan gi forskrifter om tvangsmulktens størrelse og varighet og eventuelle andre bestemmelser om fastsettelse og gjennomføring.

§ 30 *Overtredelsesgebyr*

Justervesenet kan ilegge den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelsene i §§ 4, 7-9, 10 annet ledd og 11-13 (jf. §§ 10 første ledd og 14), 15-19 og 22-25 overtredelsesgebyr. Det samme gjelder ved overtredelse av bestemmelser gitt i medhold av disse bestemmelsene når det i forskriften er fastsatt at overtredelse av den aktuelle bestemmelse kan medføre slik administrativ sanksjon.

Når ikke annet er fastsatt, er fristen for å betale overtredelsesgebyret fire uker. Kongen gir forskrift om utmåling av overtredelsesgebyr. Det fastsettes enten kriterier for utmåling av overtredelsesgebyret og et maksimumsbeløp eller faste satser som overtredelsesgebyret utmåles etter. Forskriften kan også inneholde bestemmelser om rente og tilleggsgebyr dersom overtredelsesgebyr ikke blir betalt ved forfall.

Endelig vedtak om overtredelsesgebyr er tvangsgrunnlag for utlegg.

Foretak kan ilegges overtredelsesgebyr etter bestemmelsen her når overtredelsen er begått av noen som har handlet på vegne av foretaket. Dette gjelder selv om ingen enkeltperson kan ilegges overtredelsesgebyr. Med foretak menes her selskap, enkeltpersonforetak, forening eller annen sammenslutning, stiftelse, bo eller offentlig virksomhet.

Ved avgjørelsen av om et foretak skal ilegges overtredelsesgebyr, skal det særlig legges vekt på

- a) overtredelsens grovhet,
- b) om foretaket ved retningslinjer, instruksjon, opplæring, kontroll eller andre tiltak kunne ha forebygget overtredelsen,
- c) om overtredelsen er begått for å fremme foretakets interesser,
- d) om foretaket har hatt eller kunne oppnådd noen fordel ved overtredelsen,
- e) om det foreligger gjentakelse og
- f) foretakets økonomiske evne.

Kapittel 9 Utfyllende bestemmelser

§ 31 Gebyrer og avgifter

Departementet kan gi forskrifter om gebyrer for behandling av godkjenninger og andre vedtak fastsatt etter denne lov eller etter bestemmelser fastsatt i medhold av loven. Departementet kan også i forskrift pålegge gebyrer for tilsyn og kontroll som gjennomføres for å sikre at loven eller bestemmelser fastsatt i medhold av loven blir fulgt. Gebyrene skal gå til å dekke kostnadene ved den måletekniske virksomheten.

Dersom det ikke anses hensiktsmessig å pålegge den enkelte gebyrer direkte, kan departementet i forskrift fastsette en generell avgift som skal dekke kostnadene ved den måletekniske virksomheten.

Departementet kan gi forskrifter om betaling for de tjenester som utføres av Norsk Akkreditering.

Ved forsinket betaling av gebyrer og avgifter, skal det betales rente i samsvar med lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m.

Pålegg om gebyrer og avgifter er tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 32 Saksbehandlingsregler

Departementet kan fastsette utfyllende forskrifter om saksbehandling etter denne lov.

Kapittel 10 Avsluttende bestemmelser

§ 33 Ikrafttredelse

Denne loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

§ 34 Oppheving og endring av andre lover

Når denne loven trer i kraft, oppheves følgende lover:

1. Lov 29. juni 1894 nr. 1 um sams normaltids fyr kongeriket Norig.
2. Lov 31. oktober 1946 nr. 2 om mål og vekt.

Fra samme tid skal § 3 i lov 17. juli 1925 nr. 11 om Svalbard lyde:

Lovene om offentlige tjenestemenn, om betaling for offentlige forretninger, om mynt, mål og vekt, *om tid*, om formidling av landsdekkende postsendinger, om elektronisk kommunikasjon, om arbeidervern og om arbeidstvisiter skal gjelde for Svalbard med de endringer som Kongen fastsetter av hensyn til de stedlige forhold.

§ 35 Overgangsbestemmelser

Forskrifter gitt med hjemmel i lov 31. oktober 1946 nr. 2 om mål og vekt og log 29. juni 1894 nr. 1 um sams normaltids fyr kongeriket Norig gjelder også etter at loven her har trådt i kraft, med mindre de strider mot bestemmelser i denne lov eller bestemmelser fastsatt i medhold av loven.

Departementet fastsetter i forskrift hvilke måleredskaper som det skal videreføres nærmere krav til, og i hvilke situasjoner, i en overgangsperiode inntil ny vurdering av om nærmere krav skal gjelde er foretatt i medhold av §§ 7 og 10.

Departementet kan også fastsette andre særskilte overgangsregler i forskrift.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen blei samrøystes vedteken.

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

V o t e r i n g :

Overskrifta til lova og lova i det heile blei samrøystes vedtekte.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 4

Presidenten: Under debatten har Ulf Erik Knudsen på vegner av Framstegspartiet sett fram seks forslag, forslaga nr. 1–6.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen gjennomgå lovverket, med sikte på å revidere aktuelle lover, slik at man likestiller tvangsekteskap med voldtekt, dersom ekteskapet «fullbyrdes». Forsøk på å arrangere ekteskap under tvang må følgelig bli å anse som medvirkning til voldtekt.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen snarest fremme forslag om at det ikke gis familiegjenforening i Norge for ektepar med mindre begge ektefeller har fylt 24 år.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen snarest fremme forslag om å innføre forsørgelsesevne og disponering av egen egnet bolig for den herboende ektefellen som betingelse for familiegjenforening i Norge med utenlandsboende ektefelle.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen snarest fremme forslag om et generelt forbud mot ekteskap mellom fetter og kusine, med mulighet for dispensasjon for dokumenterte kjærlighetsekteskap.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen snarest fremme forslag om å øke strafferammen for vold og trusler mot egne familiemedlemmer, med sikte på å påvirke dem til inngåelse av ekteskap.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen snarest fremme de nødvendige forslag for å innføre obligatorisk helsekontroll hvert år av piker og unge kvinner som befinner seg i risikogrupperne for kjønnslemllestelse.»

Desse forslaga blir i samsvar med forretningsordenens § 30 fjerde ledd å sende Stortinget.

Komiteen hadde rådd Odelstinget til å gjere slikt vedtak til

I o v

om endringer i ekteskapsloven og straffeprosessloven mv. (tiltak for å forhindre tvangsekteskap mv.)

I

I lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker (straffeprosessloven) gjøres følgende endringer:

§ 3 første ledd nytt nr. 7 skal lyde:

Krav fra den ene ektefellen mot den andre ektefellen om at ekteskapet er ugyldig eller om skilsmisse uten forutgående separasjon, jf. lov 4. juli 1991 nr. 47 om ekteskap § 16 tredje og fjerde ledd og § 23 i sak etter straffeloven § 222 annet ledd.

§ 427 tredje ledd skal lyde:

Det samme gjelder krav mot siktedes foreldre etter lov 13. juni 1969 nr. 26 om skadeserstatning § 1-2 nr. 2 og en ektefelles krav som nevnt i § 3 nr. 7.

II

I lov 4. juli 1991 nr. 47 om ekteskap gjøres følgende endringer:

§ 1 første ledd skal lyde:

Den som er under 18 år, kan ikke inngå ekteskap uten samtykke fra dem eller den som har foreldreansvaret, og tillatelse fra fylkesmannen. *Fylkesmannen kan ikke gi tillatelse dersom den som søker, er under 16 år.*

§ 1 tredje ledd skal lyde:

Fylkesmannen kan bare gi tillatelse når det foreligger sterke grunner for å inngå ekteskap.

§ 16 tredje ledd skal lyde:

Hver av ektefellene kan reise søksmål for å få kjent ekteskapet ugyldig dersom han eller hun er blitt tvunget til å inngå ekteskapet ved rettsstridig atferd. *Dette gjelder uavhengig av hvem som har utøvd tvangen.*

Ny § 18a skal lyde:

§ 18a. Anerkjennelse av ekteskap inngått i utlandet
Et ekteskap som er inngått i utlandet, anerkjennes her i riket dersom ekteskapet er gyldig inngått i vigselslandet. Et ekteskap anerkjennes likevel ikke dersom dette åpenbart ville virke støtende på norsk rettsorden (ordre public).

Et ekteskap som er inngått i utlandet, anerkjennes ikke her i riket dersom minst en av partene var norsk statsborger eller fast bosatt her i riket på vigselsstidspunktet, og:

- a) ekteskapet er inngått uten at begge parter var til stede under vigselen,*
- b) en av partene var under 18 år, eller*
- c) en av partene allerede var gift.*

Departementet kan likevel etter begjæring fra begge parter anerkjenne ekteskapet dersom sterke grunner taler for det.

Overskriften til § 23 skal lyde:

§ 23. Skilsmisse på grunn av overgrep og tvangsekteskap

§ 23 annet ledd skal lyde:

Krav om skilsmisse etter første ledd må være reist innen seks måneder etter at ektefellen fikk kjennskap til handlingen, og senest to år etter at den fant sted.

§ 23 nytt tredje ledd skal lyde:

En ektefelle kan også kreve skilsmisse dersom han eller hun har blitt tvunget til å inngå ekteskapet ved rettsstridig atferd. Dette gjelder uavhengig av hvem som har utøvd tvangen. § 16 fjerde ledd gjelder tilsvarende.

III

I lov 30. april 1993 nr. 40 om registrert partnerskap gjøres følgende endring:

§ 2 første ledd første punktum skal lyde:

Ekteskapslovens kapittel 1 som gjelder vilkår for å inngå ekteskap og ekteskapsloven § 18a får tilsvarende anvendelse ved registrering eller anerkjennelse av partnerskap.

IV

1. Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelser til forskjellig tid.
2. Departementet kan gi nærmere overgangsregler i forskrift.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen blei samrøystes vedteken.

Presidenten: Det blir votert overskrifta til lova og lova i det heile.

V o t e r i n g :

Overskrifta til lova og lova i det heile blei samrøystes vedtekne.

Presidenten: Lovvedtaket blir sendt Lagtinget.

S a k n r . 5

Referat

1. (22) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Per-Willy Amundsen og Jan Arild Ellingsen om lov om endring i lov 24. juni 1988 nr. 64 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven) (utlendinger med utvisningsvedtak på

bakgrunn av rikets sikkerhet kan holdes i lukket forvaring frem til utvisning kan effektueres) (Dokument nr. 8:23 (2006-2007))

Samr.: Blir sendt kommunal- og forvaltningskomiteen.

2. (23) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Carl I. Hagen, Berit Brørby og Ågot Valle om lov om endringer i lov 5. februar 1932 nr. 1 om straff for handlinger som påtales ved riksrett og lov 5. februar

1932 nr. 2 om rettergangsmåten i riksrettssaker (Dokument nr. 8:22 (2006-2007))

Samr.: Blir sendt kontroll- og konstitusjonskomiteen.

Presidenten: Dermed er dagens kart ferdigbehandla. Ber nokon om ordet etter forretningsordenens § 37a før møtet blir avslutta? – Det har ikkje skjedd.

Møtet slutt kl. 20.56.
